

RAPORT Z RYNKU

Ceny uprawnień EUA

Początek czerwca nie przyniósł kontynuacji wzrostów cen uprawnień obserwowanych pod koniec maja br. Zamiast tego nastąpił spadek ich wartości do poziomu 75 EUR. Korekta ta miała jednak charakter krótkotrwały – w kolejnych tygodniach ceny ponownie wzrosły, osiągając poziom 80,5 EUR. Na ceny uprawnień EUA w czerwcu mogło wpływać kilka czynników, tj. m.in. sytuacja geopolityczna na Bliskim Wschodzie, zmiany kalendarza aukcji w związku z planowanym wcześniejszym zakończeniem aukcji w ramach funduszu RRF czy też propozycje dotyczące złagodzenia systemu EU ETS w ramach planowanej na lipiec br. rewizji tego systemu.

Czynniki PRO-WZROSTOWE:

- Podpisanie tymczasowego porozumienia o zawieszeniu broni pomiędzy USA i Iranem (60-dniowe „okno” na negocjacje trwałego porozumienia).
- Zmiana kalendarza aukcji w związku z wcześniejszym zakończeniem sprzedaży uprawnień na fundusz RRF (w ramach programu REPowerEU).
- Rosnące ceny energii, wynikające z prognozowanej fali upałów w Europie oraz niższa produkcja energii z francuskich elektrowni jądrowych.

Czynniki PRO-SPADKOWE:

- Reforma EU ETS: kwestia „monetyzacji” 400 mln uprawnień z EU ETS na *Investment Booster*, obniżenie wskaźnika LRF, propozycja umarzania uprawnień znajdujących się na kontach instytucji finansowych.

Ceny uprawnień EUA na rynku wtórnym (spot) ICE/EEX nieznacznie spadły na przestrzeni maja i czerwca 2026 r. z 79,43 EUR do 79,14 EUR. Średnia ważona cena uprawnień EUA z 22 dni handlowych czerwca 2026 r. wyniosła 78,59 EUR. Łączny wolumen obrotów na rynku wtórnym ICE i EEX wyniósł ok. 80 mln uprawnień. Wskaźnik zmienności cen, mierzony odchyleniem standardowym, wyniósł 2,01%, a różnica między najwyższą a najniższą ceną w czerwcu sięgnęła 5,43 EUR.

W numerze:

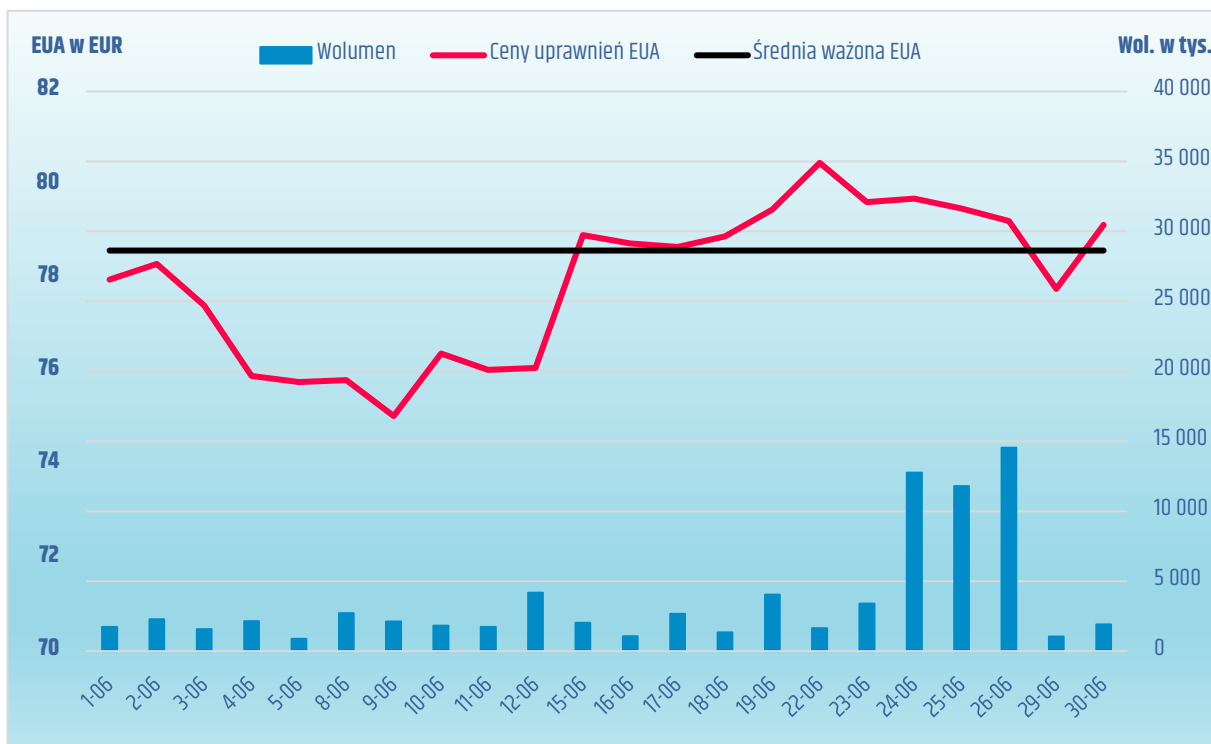
- ▶ Analiza kształtowania się cen uprawnień EUA na rynku wtórnym w czerwcu 2026 r.
- ▶ Najważniejsze wydarzenia związane z funkcjonowaniem EU ETS w czerwcu 2026 r.
- ▶ Kształtowanie się cen uprawnień EUA na rynku pierwotnym
- ▶ Nowe wartości wskaźników referencyjnych (benchmarków) w latach 2026-2030
- ▶ Reforma EU ETS: czego możemy się spodziewać?
- ▶ Aktualizacja kalendarza aukcji na 2026 r. z uwagi na zakończenie sprzedaży funduszu RRF
- ▶ Raport CESIP: mechanika działania systemu EU ETS i rynku uprawnień do emisji
- ▶ Analiza dotycząca wstępnych danych Eurostatu dotyczących wykorzystania OZE oraz dostaw gazu do UE w 2025 r.
- ▶ Społeczne Plany Klimatyczne – kto otrzymał zielone światło?
- ▶ Podsumowanie sesji negocjacyjnej SB64
- ▶ Raport Banku Światowego „State and Trends of Carbon Pricing 2026”
- ▶ Najważniejsze informacje z globalnych systemów ETS oraz pozostałych inicjatyw redukcji emisji CO₂
- ▶ Pozostałe informacje
- ▶ Kalendarium najważniejszych wydarzeń w lipcu 2026 r.

Tabela 1. Notowania cen uprawnień EUA na rynku kasowym (spot – ICE i EEX) oraz terminowym („ICE EUA Futures Dec” dla lat 2026-2032) w dniach od 29 maja do 30 czerwca 2026 r.

Ceny uprawnień EUA (w EUR)								
Data	Spot	Dec26	Dec27	Dec28	Dec29	Dec30	Dec31	Dec32
30.cze.26	79,14	80,16	82,76	85,42	88,25	91,45	94,9	98,35
29.maj.26	79,43	80,63	83,35	86,06	89,05	92,24	95,69	99,14
Zmiana	-0,36%	-0,58%	-0,71%	-0,74%	-0,90%	-0,86%	-0,83%	-0,80%

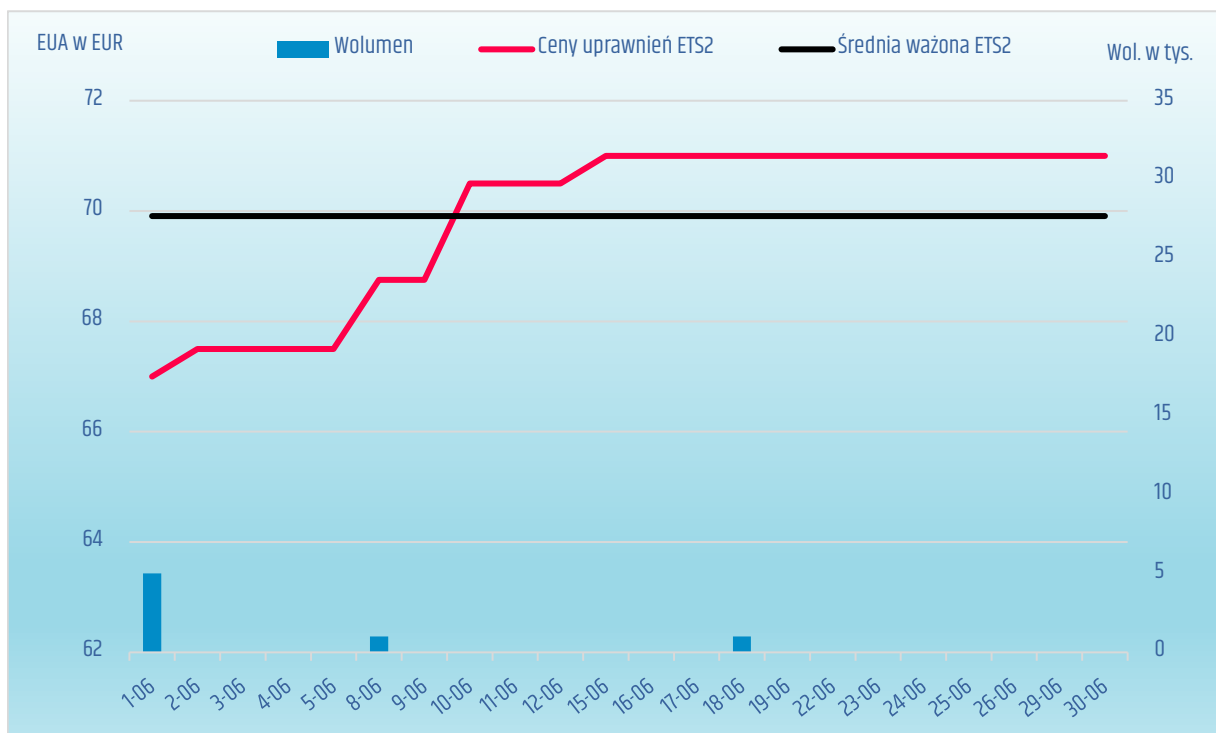
Źródło: opracowanie własne KOBIZE na podstawie www.barchart.com

Wykres 1. Notowania dziennych cen zamknięcia uprawnień EUA oraz poziom wolumenu na rynku spot giełd EEX oraz ICE w czerwcu 2026 r. [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełd EEX oraz ICE

Wykres 2. Notowania dziennych cen zamknięcia kontraktów terminowych futures na uprawnienia w ETS2 na 2028 r. w czerwcu 2026 r. * [w EUR]

* W dniach, w których nie odnotowano żadnego obrotu ustalono cenę w określony sposób - giełdy mają obowiązek ustalania cen i stosują do tego własne algorytmy cenowe oparte na np. kursach referencyjnych, „wiszących” ofertach kupna/sprzedaży, ostatnich transakcjach sprzedaży itp.

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych giełdy ICE

Analiza kształtowania się cen uprawnień na rynku wtórnym w czerwcu 2026 r.

Pierwszy tydzień czerwca 2026 r. przyniósł spadek cen uprawnień EUA z ok. 78 EUR do 75 EUR. Spadki były prawdopodobnie efektem realizacji zysków przez fundusze inwestycyjne, które redukowały swoje pozycje długie na uprawnieniach na rynku futures. Spadkom cen mogły sprzyjać pojawiające się w mediach informacje o planach przeznaczenia 400 mln uprawnień z EU ETS do sfinansowania nowego instrumentu na wsparcie inwestycji w przemyśle - „The Investment Booster”. Fundusz ten ma funkcjonować jeszcze w tym okresie rozliczeniowym EU ETS, więc może się to wiązać z dodatkową sprzedażą uprawnień do emisji na aukcjach w celu sfinansowania tego funduszu.

W okresie od 8 do 22 czerwca br. ceny uprawnień odrobiły wszystkie straty i wzrosły ponad poziom 80 EUR. Wzrostom cen sprzyjała przede wszystkim informacja o podpisaniu tymczasowego porozumienia o zawieszeniu broni pomiędzy USA i Iranem skutkującym otwarciem Cieśniny Ormuz. Dodatkowym wsparciem dla cen było zatwierdzenie przez państwa członkowskie UE (na Komitecie ds. Zmian Klimatu) zmian wskaźników referencyjnych (tzw. benchmarków) wykorzystywanych do kalkulacji przydziału bezpłatnych uprawnień w latach 2026-2030 oraz zmiana kalendarza aukcji w związku z wcześniejszym zakończeniem

sprzedaży uprawnień na potrzeby funduszu RRF (w ramach programu REPowerEU). Wysokim cenom uprawnień sprzyjały również rosnące ceny energii elektrycznej, wynikające z prognozowanej fali upałów w Europie (zwiększenie zapotrzebowania na energię przez klimatyzatory), a także niższa produkcja z francuskich elektrowni jądrowych, które zastępowane były bardziej emisyjnymi źródłami (zbyt wysoka temperatura wód w rzekach uniemożliwia ich wykorzystanie do chłodzenia reaktorów).

Końcówka miesiąca przyniosła niewielkie spadki cen uprawnień do ok. 78 EUR. Głównym czynnikiem pro-sпадkowym były doniesienia medialne dotyczące rewizji EU ETS (w szczególności stanowisko największej partii w Parlamencie Europejskim – Europejskiej Partii Ludowej (ang. *European People's Party*, EPP), w tym m.in. propozycje zakładające obniżenie liniowego współczynnika redukcji (LRF), przywrócenie bezpłatnego przydziału uprawnień dla sektora energetycznego czy umorzenie uprawnień znajdujących się w posiadaniu podmiotów finansowych (nieobjętych obowiązkiem rozliczenia emisji) po zakończeniu okresu rozliczeniowego. W ostatnim dniu czerwca br. ceny uprawnień wzrosły jednak do poziomu ok. 79 EUR.

Tabela 2. Statystyka notowań uprawnień do emisji na rynku spot w czerwcu 2026 r.

Uprawnienia EUA w EUR	Średnia ważona	Średnia arytmetyczna	Minimum cenowe	Maksimum cenowe	Zakres zmian cen	Współczynnik Zmienności
Czerwiec'26	78,59	77,95	75,04	80,47	5,43	2,01%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ICE i EEX

Tabela 3. Zmiany cen uprawnień w poszczególnych miesiącach w IV okresie rozliczeniowym EU ETS, tj. w okresie od 2021 r. wg danych z rynku wtórnego spot (tzw. sezonowość)

	Sty	Lut	Mar	Kwi	Maj	Cze	Lip	Sie	Wrz	Paź	Lis	Gru
Średnia	2,02%	-4,74%	1,69%	5,32%	3,76%	2,58%	-2,39%	3,55%	-4,36%	3,02%	7,38%	3,47%
2026	-6,70%	-13,33%	3,06%	2,04%	9,57%	-0,36%						
2025	15,28%	-15,15%	-3,95%	-1,68%	6,01%	-1,86%	5,53%	0,69%	3,99%	3,93%	6,22%	2,48%
2024	-19,79%	-12,59%	10,75%	11,29%	8,43%	-8,63%	3,04%	1,92%	-6,36%	-1,18%	6,26%	3,91%
2023	11,23%	7,28%	-7,42%	-4,64%	-6,93%	10,06%	-2,31%	-0,58%	-4,52%	-2,78%	-10,05%	9,28%
2022	11,06%	-7,87%	-6,33%	10,12%	-0,40%	7,28%	-12,88%	1,73%	-16,50%	19,98%	6,11%	-4,46%
2021	1,06%	13,20%	14,04%	14,81%	5,91%	8,98%	-5,32%	13,98%	1,59%	-4,83%	28,39%	6,12%
Dodatknie	4/6	2/6	3/6	4/6	4/6	3/5	2/5	4/5	2/5	2/5	4/5	4/5
%	66,6%	40%	60%	80%	60%	60%	40%	80%	40%	40%	80%	80%

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie cen uprawnień do emisji z rynku spot giełd EEX, ICE

Najważniejsze wydarzenia związane z systemem EU ETS w czerwcu 2026 r.

- KE poinformowała w komunikacie o podpisaniu kolejnej umowy z giełdą *European Energy Exchange AG* (EEX) oraz jej izbą rozliczeniową *European Commodity Clearing AG* (ECC) z siedzibą w Lipsku na świadczenie usług czwartej wspólnej platformy aukcyjnej, służącej do sprzedaży uprawnień w ramach systemu EU ETS. Od 2027 r. giełda EEX wyłoniona w procedurze przetargowej będzie organizować aukcje uprawnień dla 25 państw czł. UE (z wyjątkiem Niemiec i Polski, które są tzw. państwami „opt-out”), trzech państw EOG-EFTA oraz w ramach Funduszu Innowacyjnego czy Funduszu Modernizacyjnego. Giełda EEX będzie odpowiadała również za sprzedaż uprawnień na aukcjach w ramach ETS2, obejmującego emisje ze spalania paliw w budynkach i transporcie drogowym. Aukcje w ramach systemu ETS2 będą prowadzone dla wszystkich państw czł. UE, trzech państw EOG-EFTA oraz na rzecz Społecznego Funduszu Klimatycznego (ang. *Social Climate Fund*). Pomimo, że system ETS2 ma zacząć obowiązywać dopiero od 2028 r., to sprzedaż uprawnień na aukcjach ma rozpocząć się już w styczniu 2027 r. KE poinformowała w komunikacie, że w najbliższym czasie opublikuje harmonogram aukcji na 2027 r. zarówno dla uprawnień w ramach systemu EU ETS, jak i dla ETS2¹. **(2 czerwca)**
- KE poinformowała w komunikacie o powołaniu nowego instrumentu pod nazwą „*Battery Booster Facility*”, który dzięki uruchomieniu 1,5 mld EUR środków pochodzących z przychodów z EU ETS za pośrednictwem Funduszu Innowacyjnego ma pomóc producentom ogniw bateryjnych zwiększyć skalę produkcji w Europie. Projekty kwalifikujące się do otrzymania wsparcia finansowego z instrumentu mają obejmować m.in. działania z zakresu produkcji technologii akumulatorowych przeznaczonych do wykorzystania w pojazdach elektrycznych (EV), choć odbiorcy końcowi mogą wykorzystywać te produkty również do innych celów. Produkcja musi odbywać się na terenie Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), a minimalna zdolność produkcyjna projektu musi wynosić 10 GWh. W kolejnym kroku, w III kwartale 2026 r, KE ma ogłosić nabór wniosków, a następnie wyłonić pierwsze projekty, które zostaną zakwalifikowane do otrzymania wsparcia oraz zrealizować wypłaty jeszcze przed końcem 2026 r. Maksymalna kwota pożyczki na jeden projekt wynosi 500 mln EUR. Więcej informacji ten temat na [stronie KE](#). **(9 czerwca)**
- W ramach toczącej się debaty na temat możliwych zmian i reformy systemu EU ETS, grupa 45 europejskich firm zarządzających aktywami (ang. „asset management”) o wartości 11,4 bln EUR, zaapelowała do przywódców UE o utrzymanie „silnego i przewidywalnego” EU ETS. Wśród zarządzających, którzy wystosowali apel znalazły się m.in. Allianz SE, L&G, Erste, czy Nordea. Ich zdaniem jedynie stabilny rynek handlu emisjami pozwoli zmobilizować prywatny kapitał na potrzeby dekarbonizacji przemysłu. Jednocześnie zarządzający wskazali na konieczność uzupełnienia polityki klimatycznej o działania wspierające rozwój sieci elektroenergetycznych, elektryfikację oraz finansowanie czystych technologii, co ma odzwierciedlać zmianę podejścia UE – od wyznaczania celów klimatycznych do aktywnego wspierania transformacji przemysłowej. Firmy przedstawiły swój apel w piśmie opublikowanym przed posiedzeniem Rady UE (18-19 czerwca br.), podczas którego przywódcy omawiali przyszłość EU ETS. KE ma przedstawić propozycję zmian i reformy systemu EU ETS w dniu 15 lipca br.² **(10 czerwca)**
- PE i Rada UE osiągnęły wstępne porozumienie w sprawie wniosku legislacyjnego dotyczącego ETS2. Porozumienie pomiędzy obiema instytucjami wzmacnia rezerwę MSR przyczyniając się do zapewnienia płynnego

¹ https://climate.ec.europa.eu/news-other-reads/news/european-energy-exchange-appointed-eu-ets-common-auction-platform-2027-2026-06-04_en?preflang=fi

² <https://www.euronews.com/my-europe/2026/06/10/europe-should-evolve-its-carbon-market-not-dilute-it-investors-say>

i przewidywalnego startu systemu po jego uruchomieniu w 2028 r. Zgodnie z osiągniętym porozumieniem wskazano najważniejsze zmiany:

- W celu wzmocnienia długoterminowej przewidywalności rynku przedłużono funkcjonowanie rezerwy po 2030 r. umożliwiając transfer uprawnień również w okresie od 2031 r. (uprawnienia w rezerwie nie będą unieważniane).
- Zwiększono skalę i częstotliwość potencjalnych interwencji wolumenowych z rezerwy MSR, jeżeli cena w systemie ETS2 wzrośnie powyżej określonego poziomu (45 EUR w cenach z 2020 r.).
- Przewidziano wcześniejsze i bardziej stopniowe uwalnianie uprawnień z rezerwy na rynek, proponując wprowadzenie dodatkowego progu między progami głównymi 440 mln – 210 mln.

Osiągnięte porozumienie w sprawie docelowych zmian w rezerwie MSR uzupełnia zestaw środków ogłoszonych przez Wopke Hoekstra, Komisarza ds. Klimatu podczas posiedzenia Rady ds. Środowiska w październiku 2025 r. Wcześniejsze aukcje ETS2 mają rozpocząć się w 2027 r., zapewniając dostęp do środków na inwestycje. Ponadto KE i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) utworzyły nowy instrument „*Frontloading Facility*” w ramach systemu ETS2

dla państw czł. UE. Dzięki temu instrumentowi państwom czł. UE w latach 2026-2027 zostaną udostępnione środki na inwestycje w wysokości do 3 mld EUR.³ **(11 czerwca)**

- Europejska Partia Ludowa (EPP) zgłosiła swoje postulaty dotyczące funkcjonowania EU ETS⁴. Zdaniem partii EPP ochrona europejskiego sektora przemysłowego stała się równie ważna, jak dążenie UE do redukcji emisji. W dokumencie odnoszącym się do stanowiska EPP, do którego dotarła m.in. agencja Bloomberg podkreślono, że dzięki systemowi EU ETS osiągnięto redukcję emisji w sposób oparty na zasadach rynkowych i efektywny ekonomicznie, jednak konieczne są dalsze dostosowania w celu zabezpieczenia konkurencyjności przemysłu oraz zapewnienie skuteczniejszej i zrównoważonej ekonomicznie ścieżki dekarbonizacji. Stanowisko EPP opisane jest szerzej w dalszej części raportu. **(18 czerwca)**
- KE poinformowała [w komunikacie o aktualizacji kalendarza aukcji na 2026 r.](#) z tytułu zakończenia sprzedaży uprawnień na aukcjach pierwszej transzy na rzecz programu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility, RRF*) po osiągnięciu docelowego poziomu przychodu w wysokości 20 mld EUR. Więcej informacji na ten temat i zmian w kalendarzu aukcyjnym w dalszej części raportu. **(22 czerwca)**

³ https://climate.ec.europa.eu/news-other-reads/news/commission-welcomes-agreement-key-safeguards-new-emissions-trading-system-buildings-and-road-2026-06-11_en

⁴ <https://financialpost.com/pm/business-pmn/top-eu-party-wants-carbon-market-changes-to-protect-industries>

Kształtowanie się cen uprawnień EUA na rynku pierwotnym

W czerwcu 2026 r. w ramach rynku pierwotnego, przeprowadzono 20 aukcji uprawnień do emisji na platformie aukcyjnej giełdy EEX. Sprzedano łącznie ok. 50 mln uprawnień do emisji, po średniej ważonej cenie rozliczenia aukcji 77,75 EUR. Współczynnik popytu do podaży uprawnień w czerwcu br., tzw. *cover ratio*, biorąc pod uwagę wszystkie aukcje uprawnień EUA, wyniósł 1,47⁵.

Sprzedaż polskich uprawnień EUA

W czerwcu 2026 r. giełda EEX, w imieniu Polski, przeprowadziła dwie aukcje w ramach EU ETS, na których sprzedano 2,76 mln polskich uprawnień EUA po średniej cenie 77,70 EUR uzyskując przychód ok. 214,5 mln EUR. Aukcja polskich uprawnień wzbudziła duże zainteresowanie kupujących, a uczestniczyły w niej średnio 24 podmioty. Natomiast zgłoszony wolumen ofert zakupu na polskiej aukcji wyniósł 5,1 mln, co przełożyło się na *cover ratio* na poziomie 1,85.

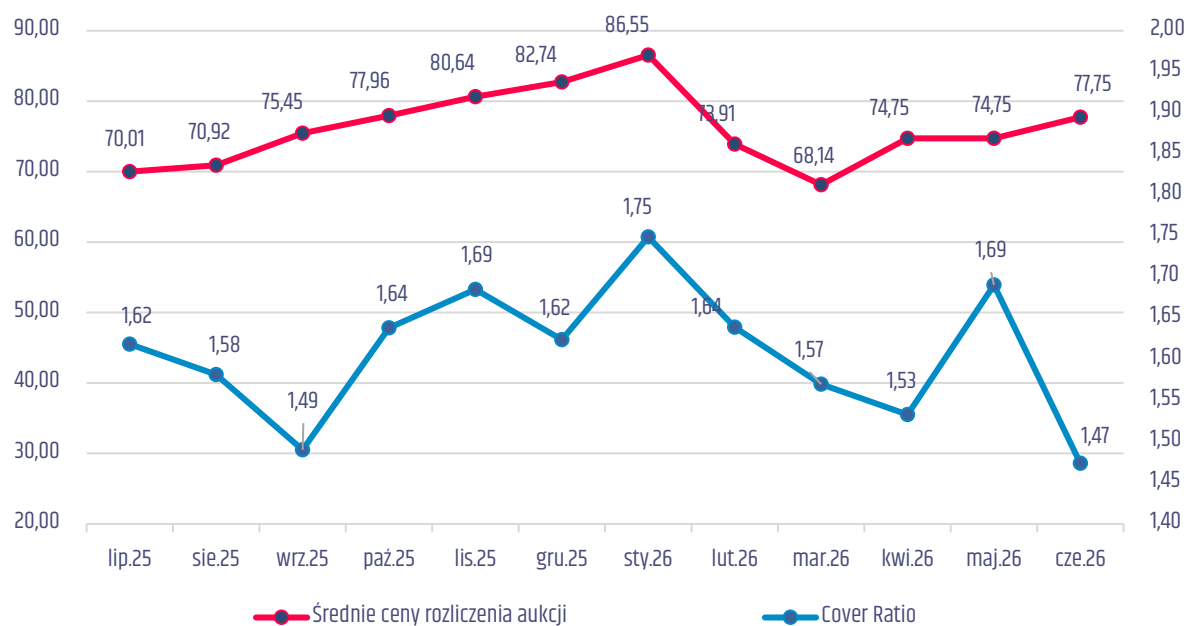
Tabela 4. Statystyka aukcji polskich uprawnień EUA w czerwcu 2026 r.

Aukcja PL	Cena rozliczenia w EUR/EUA	Liczba oferowanych EUA	Przychód w EUR	Zapotrzebowanie na EUA	Cover ratio [*]	Liczba uczestników
10 czerwca	74,97	1 380 000	103 458 600	2 608 500	1,89	23
24 czerwca	80,43	1 380 000	110 993 400	2 492 500	1,81	24
Suma/Średnia	77,70	2 760 000	214 452 000	5 101 000	1,85	24

* całkowite zapotrzebowanie na uprawnienia, zgłoszone przez uczestników aukcji dzielone przez liczbę oferowanych uprawnień

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych EEX

Wykres 3. Średniomiesięczne ważne ceny rozliczenia aukcji na EUA (lewa oś) oraz współczynniki popytu do podaży – tzw. *cover ratio* (prawa oś) w okresie ostatniego roku.

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych z giełd EEX oraz ICE

⁵ Obliczono średni ważony współczynnik popytu do podaży, czyli stosunek wolumenu zleceń do wolumenu oferowanego na aukcji.

Nowe wartości wskaźników referencyjnych (benchmarków) w latach 2026-2030.

Zgodnie z art. 10 a ust. 2 dyrektywy EU ETS Komisja Europejska jest zobowiązana do aktualizacji wartości benchmarków na lata 2026-2030. Projekt rozporządzenia został skierowany do czterotygodniowych konsultacji publicznych w maju 2026 r. Następnie projekt został poddany pod głosowanie na Komitecie ds. Zmian Klimatu w dniu 15 czerwca 2026 r. i przyjęty większością głosów – 17 państw było „za”, 5 „przeciw”, a 5 wstrzymało się od głosu. Ostatecznie zaktualizowane benchmarki zostały formalnie przyjęte i opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE w dniu 29 czerwca 2026 r.

Benchmarki vs. bezpłatny przydział

EU ETS opiera się na zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Podstawową metodą przydziału uprawnień do emisji jest aukcja, która zgodnie z dyrektywą EU ETS obejmuje 57% całkowitej puli uprawnień. Pozostała część może być przydzielana bezpłatnie instalacjom przemysłowym.

Wysokość bezpłatnego przydziału zależy od benchmarków, które odzwierciedlają poziom emisji 10% najbardziej efektywnych instalacji w UE. System obejmuje 52 benchmarki produktowe oraz dwa benchmarki referencyjne – dla ciepła i paliwa.

Nowe wartości benchmarków zmieniają się w przedziale od -45% do +49%. W obecnej pięcioletniej (2026-2030) benchmarki będą średnio o ok. 17% niższe niż w okresie 2021-2025⁶. Największe spadki wartości wskaźników pomiędzy okresami dotyczą m.in. benchmarków referencyjnych dla ciepła i paliw (ok. 34%). W związku z dużym sprzeciwem państw czł. UE w tym zakresie, KE przygotuje propozycję ich podwyższenia. Natomiast, przypadku części benchmarków produktowych przewidziano wzrost ich wartości.

Przewidywane zmiany w EU ETS w zakresie bezpłatnego przydziału uprawnień EUA w propozycji KE z lipca 2026 r.

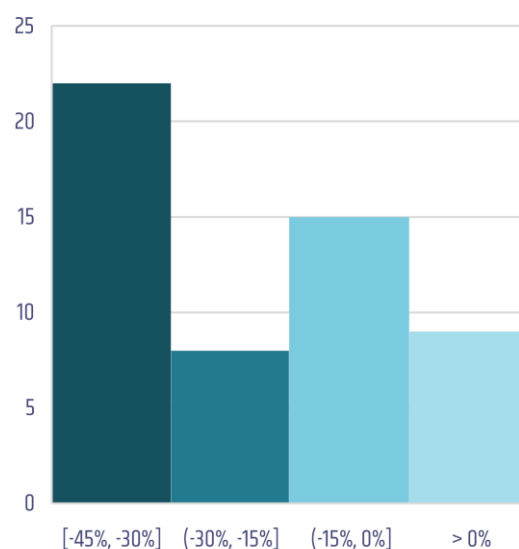
W lipcowym projekcie zmian do EU ETS KE musi uwzględnić zapisy motywu 13 znowelizowanego Europejskiego Prawa

Klimatycznego⁷, który mówi o spowolnieniu tempa wycofywania bezpłatnego przydziału uprawnień od 2028 r.

Ponadto w związku z obowiązkami wynikającymi z dyrektywy EU ETS, Komisja ma ocenić m.in. skuteczność bezpłatnego przydziału w ograniczaniu emisji, zasadność obecnego systemu benchmarków oraz jego rolę w ochronie przed ryzykiem ucieczki emisji po 2030 r.

Analizie może podlegać również możliwość zróżnicowania poziomu bezpłatnego przydziału uprawnień w zależności od stopnia narażenia sektorów na ryzyko ucieczki emisji. Dodatkowo rozważane jest uzależnienie bezpłatnego przydziału od realizacji inwestycji w UE wspierających dekarbonizację. Oznaczałoby to

Wykres 4. Liczba benchmarków według zmiany wartości (%) między okresami 2026-2030 i 2021-2025

% zmiana BM	Wybrane BM w danym przedziale
od -45% do -30%	wskaźniki emisyjności oparte na cieple i paliwie, wełna mineralna, odlew żeliwny, stal węglowa i wysokostopowa, kwas azotowy, koks, tekstura, masa makulaturowa, papier powlekany, niepowlekany, gazetowy, bibułka higieniczna
Od -30% do -15%	szkło bezbarwne, cegły licówki, proszek uzyskany metodą suszenia rozpyłowego
od -15% do 0%	szary klinkier, wapno, dachówki, szkło barwne, amoniak
> 0%	produkty rafineryjne, płyta gipsowa, wodor, soda

Źródło: KOBIZE na podstawie rozporządzeń KE

⁶ https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2021/447/oj/eng

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2026/667/oj/pol>

wprowadzenie kolejnego warunku przyznawania bezpłatnych uprawnień dla przemysłu. Warunkowość, wprowadzona w ramach rewizji dyrektywy EU ETS z 2023 r., oznacza, że utrzymanie pełnego poziomu bezpłatnych przydziałów uprawnień może być uzależnione od spełnienia jednego z trzech niekumulujących się

wymogów: wdrażania działań zwiększających efektywność energetyczną, posiadania planu osiągnięcia neutralności klimatycznej lub – w przypadku ciepłownictwa systemowego – realizacji odpowiednich inwestycji dekarbonizacyjnych.

| Reforma EU ETS: czego możemy się spodziewać?

Prace nad reformą systemu EU ETS od wielu miesięcy były przedmiotem intensywnych dyskusji oraz licznych nieoficjalnych informacji dotyczących planowanych zmian. Niniejszy artykuł powstał przed opublikowaniem przez KE projektu nowelizacji dyrektywy EU ETS i odzwierciedla stan wiedzy oraz najbardziej prawdopodobne kierunki reformy wynikające z informacji dostępnych do końca czerwca 2026 r.

System EU ETS od ponad 20 lat stanowi podstawowe narzędzie polityki klimatycznej UE. Jego głównym celem jest stopniowe ograniczanie emisji poprzez funkcjonowanie rynkowej ceny emisji CO₂. System obejmuje sektory odpowiadające za znaczną część unijnych emisji, w tym energetykę, przemysł energochłonny, lotnictwo oraz żeglugę morską. Zgodnie z art. 1 dyrektywy EU ETS, system ma wspierać realizację celu osiągnięcia neutralności klimatycznej przez UE oraz wypełnienie zobowiązań wynikających z Porozumienia Paryskiego.

Dotychczasowe zmiany w EU ETS były ściśle powiązane z kolejnymi celami klimatycznymi przyjmowanymi przez UE. Obecnie obowiązujące przepisy zakładają ograniczenie emisji w sektorach objętych EU ETS o 62% do 2030 r. (vs. 2005 r.) Jednocześnie obowiązuje cel osiągnięcia neutralności klimatycznej przez UE do 2050 r. W marcu 2026 r. przyjęto nowelizację Europejskiego Prawa Klimatycznego (w skrócie EPK), wprowadzając dodatkowy cel pośredni, tj. redukcję emisji gazów cieplarnianych netto o 90% do 2040 r. (vs. 1990 r.). Oznacza to konieczność dostosowania wszystkich kluczowych instrumentów polityki klimatycznej, w tym również systemu EU ETS do nowych zobowiązań redukcyjnych.

Przegląd dyrektywy EU ETS, którego propozycję KE ma przedstawić 17 lipca 2026 r., będzie wyznaczał zasady funkcjonowania systemu

po 2030 r. Najważniejszym elementem planowanej reformy jest określenie nowego celu redukcyjnego dla sektorów objętych EU ETS do 2040 r., zgodnego z nowym celem klimatycznym UE. Od poziomu tego celu zależeć będzie skala zmian w całym systemie, w tym tempo zmniejszania liczby dostępnych uprawnień do emisji, wysokość cen uprawnień oraz zakres koniecznych działań dostosowawczych w poszczególnych sektorach gospodarki.

Nowelizacja EPK wskazuje również szereg zagadnień, które KE powinna uwzględnić podczas przeglądu dyrektywy EU ETS. Jednym z nich jest możliwość włączenia trwałych pochłaniaczy CO₂ (tzw. „*removals*”) do systemu w celu kompensowania emisji resztkowych pochodzących z sektorów szczególnie trudnych do dekarbonizacji (ang. *hard to abate emissions*). Rozważane jest także dostosowanie ścieżki funkcjonowania systemu po 2039 r., tak aby umożliwić utrzymanie ograniczonego poziomu emisji w sektorach, w których całkowita eliminacja emisji nie będzie technicznie lub ekonomicznie możliwa. Dodatkowo KE ma przeanalizować możliwość spowolnienia procesu wygaszania bezpłatnego przydziału uprawnień od 2028 r., zwłaszcza dla sektorów narażonych na ryzyko ucieczki emisji.

Przegląd systemu odbywa się w szczególnym momencie jego rozwoju. Zgodnie z obecnymi przepisami dyrektywy EU ETS liczba dostępnych uprawnień do emisji (tzw. „*cap*” zmniejszany corocznym współczynnikiem redukcji emisji LRF) będzie systematycznie się zmniejszała, a ok. 2040 r. podaż nowych uprawnień może zbliżyć się do zera (określane jest to jako „*end game*”). W praktyce oznacza ono ryzyko ograniczenia płynności rynku oraz wzrostu zmienności cen uprawnień. Jednocześnie nawet w perspektywie 2040 r. część sektorów objętych systemem nadal będzie generowała emisje resztkowe, co wymaga

Tabela 5. Przewidywane propozycje reformy EU ETS według KE i Europejskiej Partii Ludowej (EPP)

Propozycja reformy	Komisja Europejska	EPP (Parlament Europejski)
Zmiana LRF	- Obniżenie wskaźnika LRF po 2030 r. do ok. 3,4%. - Cel: uniknięcie tzw. „end game” (spadku podaży nowych uprawnień do zera ok. 2040 r.).	Obniżenie LRF do co najmniej 3,4% w latach 2031-2035, a po 2035 r. ścieżka uzależniona ściśle od konkurencyjności przemysłu.
Zmiana działania rezerwy MSR	- Zakończenie unieważniania EUA (invalidation mechanism). - Obniżenie progów MSR (650-310 mln) lub progów dynamiczne, co w praktyce powinno zwiększyć wielkości transferów EUA do MSR. - Obniżenie 24% <i>intake rate</i> od 2028 r. - Wprowadzenie „<i>lower buffer</i>”.	„Przekształcenie MSR w narzędzie aktywnego zapobiegania nadmiernym wahaniom cen i spekulacjom, zamiast trwałego ograniczania podaży” (bez konkretów).
Poziomy benchmarków	Utrzymanie zaostżenia benchmarków w okresie 2026-2030, ale uaktualnione „<i>fallback benchmarks</i>” mogą zmienić wolumeny.	Zmiana metodologii wyznaczania benchmarków i dłuższe nagradzanie bezpłatnymi EUA firm, które dekarbonizują się najszybciej.
Bezpłatne EUA dla sektorów CBAM	Spowolnienie ścieżki wygaszania bezpłatnych EUA w latach 2026-2034 (bez konkretów), ale uzależnienie przyznawania bezpłatnych EUA od realizacji inwestycji dekarbonizacyjnych.	- Maksymalny próg wycofanych EUA do 30% przed 2030 r. - Zagwarantowanie bezpłatnych EUA po 2030 r. dla sektorów nieobjętych CBAM.
Investment Booster	Budżet 30 mld EUR pochodzący z 400 mln uprawnień z istniejących rezerw w EU ETS. Z przecieków wynika, że 80 mln uprawnień ma być wydane przemysłowi za darmo w latach 2026-2030.	Brak informacji
Włączenie jednostek pochłaniania	Możliwość wykorzystania jednostek pochłaniania tzw. removals (np. DACCS, projekty naturalne) w EU ETS po 2031 r.	Postulat szybkiego stworzenia unijnego rynku usuwania CO₂ i pełnej integracji tych certyfikatów z EU ETS.
Dopuszczenie offsetów	Wykorzystanie jednostek nie bezpośrednio w EU ETS (tylko pośrednio).	Międzynarodowe offsety powinny stać się integralną częścią mechanizmów elastyczności systemu.

Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie informacji podawanych przez KE, Bloomberg oraz Carbon Pulse

opracowania nowych zasad funkcjonowania rynku po osiągnięciu obecnie przewidywanego limitu uprawnień.

Prace nad reformą EU ETS prowadzone są również w trudnym otoczeniu gospodarczym i geopolitycznym. Wysokie ceny energii, rosnąca konkurencja międzynarodowa oraz niepewność związana z sytuacją geopolityczną (m.in. wojna na Ukrainie czy sytuacja na Bliskim Wschodzie) powodują, że coraz częściej pojawiają się głosy wskazujące na negatywny wpływ EU ETS na konkurencyjność europejskiego przemysłu. Zwolennicy zmian argumentują, że koszty zakupu uprawnień zwiększają koszty produkcji przedsiębiorstw funkcjonujących w UE, podczas gdy wiele państw spoza UE nie stosuje równie ambitnych instrumentów polityki klimatycznej. Z drugiej strony KE konsekwentnie podkreśla, że system EU ETS pozostaje najbardziej

efektywnym kosztowo narzędziem ograniczania emisji i powinien zostać zmodyfikowany, a nie radykalnie zmieniony. Przewodnicząca Komisji Europejskiej Ursula von der Leyen oraz wiceprzewodnicząca Teresa Ribera wielokrotnie wskazywały, że rezygnacja z mechanizmu ustalania ceny emisji byłaby błędem i mogłaby zagrozić realizacji unijnych celów klimatycznych.

Istotnym etapem dla reformy były również ustalenia Rady Europejskiej z marca 2026 r., która zwróciła się do KE o przedstawienie przeglądu systemu EU ETS najpóźniej do lipca 2026 r. Jednocześnie w konkluzjach Rady podkreślono konieczność ograniczenia nadmiernej zmienności cen uprawnień przy zachowaniu podstawowej funkcji systemu jako głównego instrumentu dekarbonizacji gospodarki. W odpowiedzi KE zapowiedziała równoległy przegląd rezerwy MSR. Zapowiedziano

również przedstawienie propozycji utworzenia nowego funduszu – The Investment Booster, którego środki miałyby wspierać m.in. państwa czł. UE o niższych dochodach w procesie transformacji energetycznej.

Propozycje KE i największej partii w PE

Wraz z rozpoczęciem przeglądu dyrektywy EU ETS coraz wyraźniej zarysowują się kierunki planowanych zmian. Najważniejszą zmianą proponowaną przez KE jest złagodzenie tempa corocznego zmniejszania liczby uprawnień do emisji po 2030 r., czyli obniżenie liniowego współczynnika redukcji (ang. *Linear Reduction Factor – LRF*). Obecnie najbardziej prawdopodobnym rozwiązaniem wydaje się dwuetapowe obniżenie liniowego współczynnika redukcji (LRF), począwszy od 2031 r., z kolejnym dostosowaniem przewidzianym w połowie okresu 2031–2040. Wolniejsze tempo redukcji pozwoliłoby utrzymać dostępność uprawnień również po 2040 r., zapewniając większą płynność rynku oraz możliwość funkcjonowania systemu w sektorach, które nadal będą generować emisje resztkowe. Podobne stanowisko prezentuje Europejska Partia Ludowa, proponując obniżenie LRF do co najmniej 3,4% w latach 2031–2035. EPP podkreśla jednak, że dalsza ścieżka redukcji powinna być ściśle uzależniona od konkurencyjności europejskiego przemysłu oraz tempa jego transformacji.

Istotnym elementem reformy mają być również zmiany w rezerwie MSR. W kwietniu br. KE zaproponowała w formie poprawki do decyzji MSR zakończenie obowiązującego obecnie mechanizmu trwałego umarzania uprawnień w rezerwie (tzw. *invalidation mechanism*)⁸. Dotychczas nadwyżka uprawnień zgromadzonych w MSR ponad określony limit (400 mln uprawnień) była automatycznie usuwana z rezerwy, co dodatkowo ograniczało podaż. Zgodnie z nową propozycją większa liczba uprawnień pozostawałaby w rezerwie jako bufor

i mogłaby zostać wykorzystana po 2035 r., gdy rynek zacznie odczuwać niedobór dostępnych uprawnień. Zaktualizowana decyzja MSR ma zostać przekazana Parlamentowi Europejskiemu i Radzie i będzie musiała zostać przyjęta zgodnie z procedurą kodecyzji (najprawdopodobniej jeszcze w tym roku).

Zgodnie z informacjami ze spotkania z 12 maja br.⁹, KE planuje również zmianę progów MSR poprzez ich obniżenie i zawężenie do przedziału 650–310 mln uprawnień oraz rozważyć wprowadzenie progów dynamicznych, które byłyby corocznie obniżane procentowo o LRF. W praktyce oznaczałoby to częstsze transfery uprawnień do rezerwy MSR oraz późniejsze ich uwalnianie na rynek. Dodatkowo rozważane jest zmniejszenie od 2028 r. współczynnika transferów uprawnień do MSR (ang. *intake rate*) z obecnych 24% do 12%. Według szacunków KOBiZE zmiana ta miałaby obecnie ograniczony wpływ na transfer uprawnień do MSR, ponieważ poziom nadwyżki (TNAC) znajduje się obecnie poniżej progu „upper buffer”, przy którym stosowany jest inny *intake rate*¹⁰. Zgodnie z informacjami podawanymi przez Bloomberg, KE rozważa również utworzenie dodatkowego tzw. dolnego bufora (ang. *lower buffer*), który umożliwiłby najprawdopodobniej bardziej stopniowe uwalnianie uprawnień z rezerwy, gdy TNAC spadnie poniżej 400 mln (lub nowego dolnego progu)¹¹. Z kolei Europejska Partia Ludowa (EPP) proponuje zmianę filozofii funkcjonowania MSR, tak aby rezerwa pełniła bardziej aktywną rolę w ograniczaniu nadmiernych wahań cen oraz przeciwdziałaniu spekulacji na rynku, odchodząc od jej obecnej funkcji polegającej głównie na trwałym ograniczaniu podaży uprawnień.

Kolejnym obszarem zmian są zasady wyznaczania benchmarków, które określają poziom bezpłatnych uprawnień przydzielanych instalacjom objętym EU ETS. Niedawno przyjęta aktualizacja benchmarków na lata 2026–2030 znacząco zaostrzyła wymagania

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/ip_26_666/IP_26_666_EN.pdf

⁹ High-Level Stakeholder Roundtable on EU ETS Review organizowane przez KE w dniu 12 maja 2026 r.

¹⁰ Zmiana ta może okazać się istotna, jeśli TNAC wzrośnie powyżej górnej granicy bufora (1096 mln uprawnień) w kolejnych latach, co wydaje się być bardzo mało prawdopodobne.

¹¹ Można to interpretować w ten sposób, że KE podejrze do kwestii „lower buffer” w sposób analogiczny do obecnego funkcjonowania „upper buffer” w ramach MSR. Przykładowo, mógłby zostać ustanowiony dodatkowy próg na poziomie 200 mln uprawnień. Wówczas, gdy TNAC znajdzie się pomiędzy progami 400 mln a 200 mln, transfer uprawnień z MSR mógłby odbywać się stopniowo, natomiast dopiero po spadku TNAC poniżej poziomu 200 mln nastąpiłoby uwolnienie 100 mln uprawnień (analogicznie do obecnych zasad, zgodnie z którymi uwolnienie następuje po spadku TNAC poniżej progu 400 mln).

dla większości sektorów, ograniczając liczbę bezpłatnych uprawnień. KE rozważa jednak złagodzenie tzw. benchmarków zastępczych (ang. *fallback benchmarks*) stosowanych wobec sektorów, dla których nie istnieją benchmarki produktowe. Takie rozwiązanie mogłoby zwiększyć poziom bezpłatnej alokacji uprawnień dla części przedsiębiorstw. Europejska Partia Ludowa postuluje natomiast zmianę metodologii wyznaczania benchmarków w taki sposób, aby dłużej premiować przedsiębiorstwa najszybciej ograniczające emisje oraz inwestujące w technologie niskoemisyjne.

Istotnym elementem dyskusji pozostaje również przyszłość bezpłatnego przydziału uprawnień dla sektorów objętych mechanizmem CBAM. KE zapowiada spowolnienie procesu wygaszania bezpłatnych uprawnień w latach 2026–2034, uzależniając ich dalsze przyznawanie od realizacji inwestycji dekarbonizacyjnych przez przedsiębiorstwa. Z kolei EPP proponuje jeszcze dalej idące rozwiązania, zakładając ograniczenie wycofania bezpłatnych uprawnień do maksymalnie 30% przed 2030 r. oraz utrzymanie możliwości ich przyznawania również po 2030 r. dla sektorów, które nie zostaną objęte mechanizmem CBAM.

Nowym instrumentem planowanym przez KE jest również tzw. „The Investment Booster”, którego budżet ma wynieść ok. 30 mld EUR i zostać sfinansowany z 400 mln uprawnień pochodzących z „istniejących rezerw” systemu EU ETS. Kluczowe pytanie w tej kwestii brzmi kiedy i w jaki sposób KE ma zamiar te środki spieniężyć, tak aby uzyskać finansowanie tego funduszu. Z nieoficjalnych informacji wynika (Carbon Pulse), że KE rozważa przekazanie części uprawnień (ok. 80 mln do 2030 r.) bezpłatnie przemysłowi, jako zachęty do realizacji inwestycji ograniczających emisje. Europejska Partia Ludowa nie przedstawiła dotychczas szczegółowego stanowiska w sprawie tego instrumentu.

Przedmiotem reformy jest również wykorzystanie jednostek pochłaniania CO₂ oraz międzynarodowych offsetów. KE proponuje umożliwienie wykorzystania trwałych jednostek pochłaniania CO₂ (tzw. *removals*), obejmujących zarówno rozwiązania technologiczne, takie jak DACCS (ang. *Direct Air Carbon Capture and Storage*), jak i projekty oparte na rozwiązaniach naturalnych

(ang. Bioenergy with Carbon Capture and Storage, BECCS), po 2031 r. Jednostki te miałyby pełnić funkcję uzupełniającą wobec systemu EU ETS. Europejska Partia Ludowa opowiada się natomiast za szybszym stworzeniem jednolitego rynku certyfikatów usuwania CO₂ i ich pełną integracją z systemem EU ETS. W odniesieniu do offsetów Komisja zakłada jedynie ich pośrednie wykorzystanie, podczas gdy EPP proponuje, aby międzynarodowe jednostki offsetowe stały się jednym z mechanizmów zwiększających elastyczność systemu EU ETS.

Harmonogram prac

Harmonogram przeglądu systemu EU ETS zakłada bardzo intensywne tempo prac legislacyjnych. KE planuje opublikować projekt nowelizacji dyrektywy EU ETS w dniu 17 lipca 2026 r. Tego samego dnia mają zostać przedstawione również inne inicjatywy związane z polityką klimatyczną i przemysłową UE, w tym Plan Działań na rzecz Elektryfikacji (ang. *Electrification Action Plan*), ocena międzynarodowego systemu kompensacji emisji w lotnictwie CORSIA (ang. Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation) oraz uaktualnione wartości benchmarków referencyjnych (w kwestii *fallback benchmarks*). Po przedstawieniu projektu przez KE rozpoczną się równoległe prace legislacyjne w Radzie UE oraz PE. Prezydencja Irlandzka w Radzie UE zakłada wypracowanie wspólnego stanowiska państw członkowskich (tzw. *general approach*) zarówno w odniesieniu do rewizji dyrektywy EU ETS, jak i zmian w rezerwie MSR podczas posiedzenia Ministrów Środowiska zaplanowanego na 11 grudnia 2026 r. Równocześnie PE planuje przyspieszyć prace nad swoim stanowiskiem, tak aby na początku 2027 r. możliwe było rozpoczęcie negocjacji trójstronnych (tzw. *trilogów*) pomiędzy PE, Radą UE i KE. Celem tych negocjacji będzie uzgodnienie ostatecznego kształtu nowych przepisów. Przywódcy państw członkowskich UE wezwali instytucje unijne do zakończenia procesu legislacyjnego do końca I kwartału 2027 r., co oznacza wyjątkowo ambitny harmonogram, biorąc pod uwagę stopień złożoności oraz znaczenie reformy systemu EU ETS dla realizacji unijnej polityki klimatycznej.

Aktualizacja kalendarza aukcji na 2026 r. z uwagi na zakończenie sprzedaży na cele funduszu RRF (*Recovery and Resilience Facility*)

W dniu 22 czerwca 2026 r. KE poinformowała [w komunikacie o aktualizacji kalendarza aukcji na 2026 r.](#) z tytułu zakończenia sprzedaży uprawnień na aukcjach pierwszej transzy w ramach programu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (ang. *Recovery and Resilience Facility*, *RRF*) po osiągnięciu docelowego poziomu przychodu.

Należy przypomnieć, że sprzedaż uprawnień EUA na potrzeby RRF w ramach planu REPowerEU rozpoczęła się w lipcu 2023 r., a jego celem było uzyskanie całkowitego przychodu w wysokości 20 mld EUR ze sprzedaży dwóch transz uprawnień:

- **8 mld EUR** z aukcji uprawnień, które w przeciwnym razie byłyby sprzedawane przez państwa członkowskie UE w okresie od 1 stycznia 2027 r. do 31 grudnia 2030 r. w ramach I transzy (nazwa: *MS-RRF*).
- **12 mld EUR** z aukcji uprawnień, które w przeciwnym razie zostałyby przeznaczone do sprzedaży na rzecz Funduszu Innowacyjnego (nazwa: *IF-RRF*) w ramach II transzy.

Zgodnie z Rozporządzeniem aukcyjnym, jeśli docelowy poziom przychodów na rzecz RRF zostanie osiągnięty przed dniem 31 sierpnia 2026 r., kolejne aukcje uprawnień na rzecz RRF muszą zostać natychmiast zawieszone.

W dniu 22 czerwca 2026 r. KE poinformowała, że osiągnięto docelowy poziom przychodów w wysokości 8 mld EUR ze sprzedaży 111 455 000 uprawnień EUA w ramach pierwszej transzy (*MS-RRF*).

W pierwotnym kalendarzu aukcji na 2026 r. w ramach aukcji RRF zaplanowano do sprzedaży 93 280 000 uprawnień EUA:

- 37,312 mln uprawnień na *MS-RRF* (I transza)
- 55,968 mln uprawnień na *IF-RRF* (II transza)

W związku z faktem, że sprzedano już 25,908 mln uprawnień w ramach *MS-RRF* (osiągając docelowe 8 mld EUR przychodu) i sprzedaż ta nie będzie dalej kontynuowana, KE musi teraz dostosować kalendarz aukcji do nowych warunków. Oznacza to, że przedmiotem redukcji uprawnień w ramach I transzy będzie 11,404 mln uprawnień EUA (ponieważ KE zaplanowała więcej do sprzedaży niż faktycznie sprzedała). W związku z powyższym od 23 czerwca do 31 sierpnia 2026 r. wolumen uprawnień przeznaczony do sprzedaży na każdej pojedynczej aukcji na unijnej platformie zostanie zmniejszony z 3,1985 mln do 2,8175 mln uprawnień EUA.

KE poinformowała jednocześnie, że przy obecnym poziomie cen uprawnień oczekuje się, że II transza sprzedawanych uprawnień

Tabela 6. Szczegółowy harmonogram zmian harmonogramu aukcji na 2026 r.

Okres	Wolumen aukcji EU CAP3 *	Wolumen aukcji Niemcy (DE)	Wolumen aukcji Polska (PL)
styczeń – maj 2026 r.	2 712 500 EUA	1 093 000 EUA	1 524 500 EUA
czerwiec – 22 czerwiec 2026 r.	3 198 500 EUA	1 000 000 EUA	1 380 000 EUA
23 czerwca – sierpień 2026 r.	2 817 500 EUA	1 000 000 EUA	1 380 000 EUA
ostatnia aukcja sierpień 2026 r.	2 877 500 EUA	717 500 EUA	1 381 000 EUA
wrzesień – grudzień 2026 r.	3 699 000 EUA	2 596 000 EUA	2 794 000 EUA
ostatnia aukcja grudzień 2026 r.	3 718 000 EUA	2 599 000 EUA	2 797 000 EUA

* Wolumen aukcji EU CAP3 może zostać ponownie zmniejszony przed 31 sierpnia br. po osiągnięciu docelowych przychodów dla Innovation Fund Recovery and Resilience Facility.

Źródło: EEX

na IF-RRF powinna zapewnić docelowy poziom przychodów (łącznie 12 mld EUR) w połowie lipca br. Wówczas nastąpi analogiczna korekta wolumenów w kalendarzu aukcji jak obecnie, polegająca na zredukowaniu wolumenów do sprzedaży na aukcjach w ramach IF-RRF o 571 tys. uprawnień EUA na każdej pojedynczej aukcji na unijnej platformie w okresie od połowy lipca do 31 sierpnia br. Z szacunków KOBIZE przedmiotem redukcji

uprawnień w ramach drugiej transzy może być ok. 12-13 mln uprawnień EUA¹².

Należy podkreślić, że obecna zmiana kalendarza aukcji nie wpływa na wolumeny uprawnień sprzedawanych na aukcjach w 2026 r. przez Niemcy i Polskę.

| Raport CESIP: mechanika działania systemu EU ETS i rynku uprawnień do emisji

Raport „[ETS Functioning and Directions for Mechanism Improvement](#)”, opublikowany przez CESIP (*Center of Economics and Regulation of Services, Industry and Public Sector*), przedstawia ciekawą ocenę funkcjonowania EU ETS oraz wskazuje potencjalne kierunki jego dalszego rozwoju. Autorzy analizują wpływ systemu na redukcję emisji, konkurencyjność przemysłu oraz funkcjonowanie rynku uprawnień, zwracając uwagę na rosnącą rolę rynku finansowego, rozwój nowych instrumentów regulacyjnych, takich jak mechanizm CBAM czy rezerwa MSR, oraz podkreślają znaczenie dostosowania polityki klimatycznej do rzeczywistych możliwości technologicznych przedsiębiorstw.

Wpływ EU ETS na redukcję emisji w przemyśle

Raport wskazuje, że skuteczności EU ETS w sektorach przemysłowych nie należy oceniać wyłącznie z punktu widzenia ceny uprawnień EUA. Poszczególne branże przemysłu funkcjonują w odmiennych warunkach technologicznych, infrastrukturalnych i energetycznych, dlatego ten sam sygnał cenowy wywołuje różne reakcje przedsiębiorstw.

W W przeciwieństwie do sektora energetycznego, gdzie koszt uprawnień EUA stosunkowo szybko znajduje odzwierciedlenie w cenach energii i decyzjach dotyczących struktury wytwarzania, w przemyśle wpływ ceny uprawnień na ograniczanie emisji jest bardziej pośredni i rozłożony w czasie. Szczególnie dotyczy to sektorów trudnych do dekarbonizacji, takich jak hutnictwo, przemysł cementowy czy chemiczny. Transformacja tych branż

wymaga kosztownych inwestycji, nowych technologii oraz rozwoju infrastruktury, m.in. sieci wodorowych i instalacji wychwytywania oraz składowania CO₂ (ang. Carbon Capture, Utilisation and Storage, CCUS).

Autorzy podkreślają, że poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw wynika przede wszystkim z krajowych i unijnych programów wsparcia, regulacji oraz modernizacji procesów produkcyjnych, a nie wyłącznie z wysokiej ceny uprawnień. Oznacza to, że inwestycje są częściej efektem instrumentów wspierających niż samej presji kosztowej EU ETS.

W raporcie zwrócono również uwagę na rolę bezpłatnych przydziałów uprawnień do emisji. Chronią one przedsiębiorstwa przed zjawiskiem ucieczki emisji (ang. carbon leakage), jednak jednocześnie mogą ograniczać motywację do szybszego ograniczania emisji, jeśli są postrzegane jako trwały element systemu.

Zdaniem autorów raportu zbyt szybkie ograniczanie bezpłatnych przydziałów przy jednoczesnym braku odpowiednich technologii może prowadzić do wzrostu kosztów działalności, zamiast przyspieszać transformację. Środki przeznaczone na zakup uprawnień mogą bowiem ograniczać możliwości finansowania inwestycji, badań i rozwoju. Dlatego przyszłe reformy EU ETS powinny uwzględniać poziom gotowości technologicznej poszczególnych rozwiązań oraz lepiej koordynować politykę klimatyczną z polityką przemysłową i energetyczną.

¹² Wolumeny te potwierdziła KE w opublikowanym w dniu 13 lipca br. nowym harmonogramie aukcji.

Rynek uprawnień do emisji

Analiza rynku z lat 2021-2026 pokazuje, że handel uprawnieniami do emisji coraz bardziej przypomina dojrzały rynek finansowy. Zdecydowana większość obrotów odbywa się na rynku kontraktów terminowych (futures), którego skala znacznie przewyższa bieżące zapotrzebowanie przedsiębiorstw zobowiązanych do rozliczania emisji.

Instytucje finansowe pełnią w tym systemie ważną funkcję pośredników, zapewniając płynność rynku oraz umożliwiając przedsiębiorstwom zabezpieczanie przyszłych kosztów zakupu uprawnień. Autorzy podkreślają, że ich aktywność nie powinna być automatycznie utożsamiana ze spekulacją, ponieważ w dużej mierze odpowiada ona na potrzeby przedsiębiorstw związane z zarządzaniem ryzykiem. Tym niemniej należy zwrócić uwagę, że na rynku znajdują się również podmioty, które nie mają obowiązku rozliczenia się z emisji lub nie spełniają roli pośredników finansowych. Ich celem jest spekulacja na uprawnieniach w krótkim lub długim terminie o czym można przeczytać w trzecim numerze publikacji CAKE/KOBIZE [G0'2 50 z 2022 r.](#)¹³

Raport wskazuje, że ceny uprawnień są uzależnione nie tylko od bieżącego poziomu emisji, ale również od oczekiwań dotyczących przyszłej polityki klimatycznej, sytuacji gospodarczej oraz aktywności uczestników rynku finansowego. Krótkookresowe wahania cen często wynikają z terminów rozliczeń w EU ETS oraz wygasania kontraktów terminowych, a nie z nagłych zmian poziomu emisji.

Wpływ CBAM

Wprowadzenie mechanizmu CBAM może istotnie zwiększyć znaczenie rynku terminowego. Importerzy będą musieli zabezpieczać się przed zmianami cen certyfikatów CBAM, których wartość jest powiązana z ceną uprawnień EUA¹⁴. Może to zwiększyć popyt na kontrakty terminowe oraz wpłynąć na płynność i zmienność rynku. W związku z tym autorzy rekomendują objęcie CBAM i EU ETS wspólnym systemem monitorowania oraz bardziej

kompleksową analizę wpływu nowych uczestników rynku na kształtowanie cen uprawnień. Podobne wnioski dotyczące potencjalnego popytu na uprawnienia ze strony importerów z sektorów objętych CBAM przedstawia CAKE/KOBIZE w analizie cen uprawnień na 2026 r. w ramach [publikacji G0'2 50 ze stycznia br.](#)¹⁵

Rezerwa MSR

W raporcie pozytywnie oceniono historyczną rolę rezerwy MSR, która pozwoliła ograniczyć nadwyżkę uprawnień powstałą po kryzysie finansowym. Jednocześnie autorzy wskazują, że obecnie mechanizm ten oddziałuje przede wszystkim na oczekiwania uczestników rynku dotyczące przyszłej podaży uprawnień, a nie na bieżącą stabilizację cen. Zdaniem autorów samo gromadzenie uprawnień przez przedsiębiorstwa nie powinno być traktowane jako nadwyżka wymagająca automatycznego ograniczania, lecz jako element długoterminowej strategii zarządzania ryzykiem.

Rynek energii

Raport wskazuje, że w sektorze elektroenergetycznym EU ETS działa dziś przede wszystkim przez wzrost hurtowych cen energii, ponieważ elektrownie wykorzystujące paliwa kopalne przenoszą koszt CO₂ do ceny końcowej. Jak wskazano, dotychczasowe badania nie potwierdzają jednoznacznie, że sama cena uprawnień EUA stanowi (w krótkim okresie) stabilny i bezpośredni bodziec do zwiększania inwestycji w OZE. Te inwestycje zależą bardziej od długoterminowej przewidywalności przychodów, kosztu kapitału, CfD (kontrakty różnicowe – ang. *Contract for Difference*), długoterminowych umów na zakup energii elektrycznej (ang. *Power Purchase Agreement*, PPA), taryf gwarantowanych i wsparcia publicznego.

W raporcie podkreślono, że ETS nie może być traktowany jako samodzielny „motor” inwestycji w OZE. Trzeba wyraźnie oddzielić krótkoterminowe kształtowanie cen energii od długoterminowych mechanizmów stabilizacji inwestycji. W praktyce oznacza to lepszą koordynację ETS z rynkiem energii,

¹³ Artykuł Sebastiana Lizaka pt. „Strategie transakcyjne stosowane przez uczestników rynku uprawnień do emisji EU ETS”

¹⁴ Oparta na średnich cenach z tygodniowych aukcji uprawnień w EU ETS.

¹⁵ Artykuł Sebastiana Lizaka pt.: *Analiza rynku uprawnień do emisji CO2 w systemie EU ETS: perspektywy i prognozy na 2026 r.*

kontraktami różnicowymi, PPA, systemami wsparcia OZE i rekompensatami dla przemysłu energochłonnego.

Kierunki reformy EU ETS

Autorzy raportu podkreślają, że współczesny EU ETS przestał być wyłącznie administracyjnym mechanizmem ograniczania emisji. Obecnie jest to złożony system, w którym na poziom cen uprawnień wpływają nie tylko cele klimatyczne i wielkość dostępnej puli uprawnień EUA, lecz również oczekiwania uczestników rynku, działalność instytucji finansowych oraz instrumenty służące zabezpieczaniu ryzyka cenowego. W związku z tym przyszłe reformy powinny uwzględniać zarówno aspekt środowiskowy, jak i sposób funkcjonowania rynku.

Autorzy rekomendują przede wszystkim stworzenie zintegrowanego systemu monitorowania rynku uprawnień, który łączyłby dane dotyczące rynku spot i rynku terminowego. Pozwoliłoby to lepiej identyfikować przyczyny zmian cen oraz odróżniać sytuacje wynikające z rzeczywistego niedoboru uprawnień od zjawisk związanych z ograniczoną płynnością rynku lub nadmierną aktywnością instytucji finansowych.

Drugim istotnym kierunkiem jest zwiększenie transparentności rynku kontraktów terminowych. Zdaniem autorów, KE powinni dysponować pełniejszymi informacjami na temat struktury uczestników rynku, wielkości zajmowanych pozycji oraz stopnia koncentracji kapitału. Ułatwiłoby to ocenę, czy obserwowane zmiany cen wynikają z potrzeb przedsiębiorstw objętych EU ETS, czy też z aktywności instytucji finansowych.

Raport wskazuje również na potrzebę modyfikacji zasad funkcjonowania rezerwy MSR. Obecny mechanizm opiera się na określaniu, co roku nadwyżki uprawnień (tzw. TNAC), nie uwzględniając sytuacji rynkowej. W opinii autorów przyszłe

przeglądy rezerwy MSR powinny obejmować także analizę płynności rynku, zmienności cen uprawnień oraz wpływu decyzji regulacyjnych na stabilność systemu.

Istotnym elementem przyszłych reform powinno być również systematyczne monitorowanie wpływu mechanizmu CBAM na rynek uprawnień EU ETS. Wraz z pełnym wdrożeniem CBAM na rynku pojawi się nowa grupa uczestników, którą będą importerzy. Będą oni chcieli zabezpieczać ryzyko cenowe za pomocą kontraktów terminowych. Może to zwiększyć obroty oraz wpływać na sezonowość i zmienność cen uprawnień, dlatego autorzy postulują objęcie CBAM i EU ETS wspólnym systemem nadzoru.

Raport zwraca także uwagę na potrzebę poprawy dostępu mniejszych przedsiębiorstw do instrumentów zarządzania ryzykiem. Obecnie duże koncerny energetyczne i przemysłowe dysponują znacznie większymi możliwościami zabezpieczania przyszłych kosztów zakupu uprawnień niż mniejsze podmioty. Autorzy postulują opracowanie prostszych, bardziej dostępnych instrumentów zabezpieczających oraz wytycznych ułatwiających korzystanie z rynku terminowego.

Jednocześnie autorzy podkreślają, że przyszłe reformy EU ETS nie powinny opierać się wyłącznie na dalszym wzroście kosztów emisji. Tempo zaostrzania celów redukcyjnych w EU ETS powinno być powiązane z poziomem gotowości technologicznej rozwiązań niskoemisyjnych, dostępnością infrastruktury oraz możliwościami inwestycyjnymi przedsiębiorstw. W przeciwnym razie wysokie koszty regulacyjne mogą ograniczać zdolność przemysłu do finansowania transformacji, zamiast ją przyspieszać.

Analiza: dane Eurostatu ws. wykorzystania OZE i dostaw gazu do UE w 2025 r.

Zgodnie z wstępnymi danymi opublikowanymi przez Eurostat podaż gazu ziemnego i energii z OZE w UE w 2025 r. wzrosła, natomiast podaż węgla i produktów ropopochodnych zmniejszyła się w porównaniu z 2024 r.

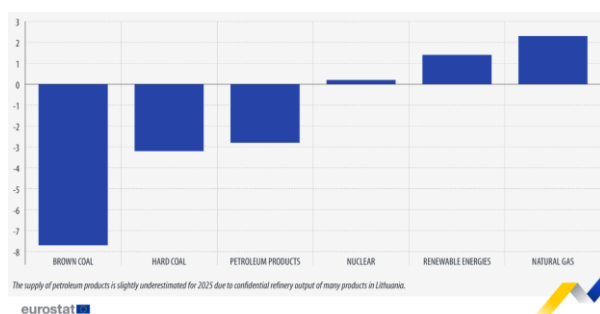
W 2025 r. dostawy gazu ziemnego do UE wzrosły o 2,3% - do poziomu 13 mln TJ i był to drugi z rzędu rok wzrostu dostaw gazu ziemnego gwałtownym spadku odnotowanym w 2023 r.

Podaż energii odnawialnej wzrosła o 1,4% w porównaniu z 2024 r., osiągając łącznie 11,5 mln TJ. Zwiększenie to zostało osiągnięte pomimo znacznego spadku produkcji z energii wodnej. Produkcja energii jądrowej nieznacznie wzrosła - o 0,2%, do poziomu 650,648 TWh.

W przypadku paliw kopalnych, to w 2025 r. odnotowano dalszy znaczny spadek ich podaży. Podaż węgla brunatnego zmniejszyła się o 7,7%, do 184,741 mln ton, natomiast podaż węgla kamiennego zmniejszyła się o 3,2%, do 107,072 mln ton. W obu przypadkach były to najniższe wartości od czasu serii danych w tym zakresie od 1990 r. Pod względem produktów ropopochodnych, ich podaż zmniejszyła się o 2,8% w porównaniu z 2024 r. i wyniosła 448,656 mln ton.

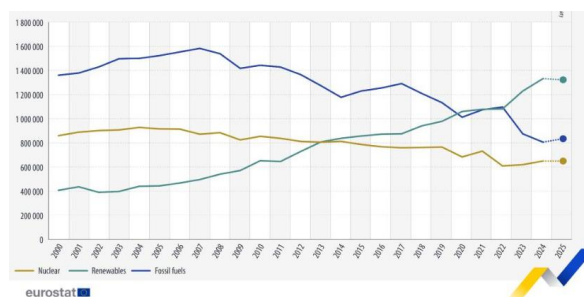
Jednocześnie, w 2025 r. energia ze źródeł odnawialnych pozostała głównym źródłem produkcji energii elektrycznej w UE, odpowiadając za 47,2% całkowitej produkcji energii elektrycznej. Ze źródeł odnawialnych wyprodukowano 1 330 TWh, co oznacza

Rys. 1. Podaż paliw kopalnych, OZE i energii jądrowej w UE, 2025 r. w porównaniu do 2024 r., %

Źródło: Eurostat

Rys. 2. Produkcja Energii elektrycznej w UE, 2000-2025, TWh

Źródło: Eurostat

niewielki spadek o 0,5% w porównaniu z 2024 r. Z kolei produkcja energii elektrycznej z paliw kopalnych wzrosła o 3,2% w porównaniu z rokiem poprzednim, wynosząc 830 TWh, co stanowiło 29,6% całkowitej produkcji energii elektrycznej w UE.

Elektrownie jądrowe odpowiadały za produkcję 650 TWh energii elektrycznej, co odpowiadało 23,2% całkowitej produkcji energii elektrycznej w UE. Oznacza to wzrost produkcji o 0,2% w porównaniu do 2024 r. Wzrost wykorzystania paliw kopalnych wynikał głównie ze zwiększenia produkcji energii elektrycznej z gazu ziemnego (+38,2 TWh, czyli +8,6%). Z kolei w kategorii odnawialnych źródeł energii odnotowano znaczący spadek produkcji z hydroenergetyki (-47,4 TWh, czyli -11,7%) oraz nieznaczne spadki w przypadku energii wiatrowej (-9,9 TWh, czyli -2,0%) i biogazów (-5,6 TWh, czyli -9,9%). Spadki te zostały zrekompensowane wzrostem produkcji energii z fotowoltaiki (+58,5 TWh, czyli +19,2%).¹⁶

Sytuacja w Polsce

Analizując miks energetyczny w Polsce można zauważyć, że utrzymuje się wyraźny trend wzrostu znaczenia odnawialnych źródeł energii. Na koniec 2025 r. udział OZE w krajowej mocy zainstalowanej osiągnął 50,04%, co oznacza, że po raz pierwszy odnawialne źródła energii stanowiły ponad połowę całkowitej mocy zainstalowanej w krajowym systemie elektroenergetycznym. Łączna moc instalacji OZE wyniosła 37 777

¹⁶ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20260629-2>

MW. Rosnąca moc zainstalowana znajduje odzwierciedlenie również we wzroście produkcji energii elektrycznej z OZE. W 2025 r. z OZE wyprodukowano blisko 55 TWh energii elektrycznej, co odpowiadało 31,41% krajowej produkcji energii (w 2020 r. było to 17,83%). Oznacza to, że niemal co trzecia

kilowatogodzina energii elektrycznej wytworzona w Polsce pochodziła z OZE. Potwierdza to postępującą transformację krajowego sektora elektroenergetycznego oraz systematycznym ograniczaniu zależności od paliw kopalnych.¹⁷

| Społeczne Plany Klimatyczne – kto otrzymał zielone światło?

Społeczny Fundusz Klimatyczny (ang. *Social Climate Fund, SFC*) został ustanowiony przez UE w 2023 r., aby pomóc gospodarstwom domowym, mikroprzedsiębiorstwom oraz użytkownikom transportu najbardziej narażonym na skutki wzrostu kosztów związanych z wdrożeniem ETS2 obejmującego sektory budynków i transportu drogowego. System ETS2 ma wspierać transformację w kierunku bardziej przyjaznych dla klimatu technologii, takich jak pojazdy elektryczne czy pompy ciepła, a pełne rozpoczęcie jego funkcjonowania planowane jest na 1 stycznia 2028 r.

Celem SFC jest wsparcie sprawiedliwej transformacji klimatycznej, w szczególności poprzez ograniczenie skutków ubóstwa energetycznego i transportowego. Ze środków funduszu skorzystają przede wszystkim gospodarstwa domowe zagrożone ubóstwem energetycznym lub transportowym, zwłaszcza osoby mieszkające w nieefektywnych energetycznie budynkach, na terenach peryferyjnych oraz w gminach z ograniczonym dostępem do transportu publicznego. Fundusz SFC jest finansowany z przychodów z ETS1 (EU ETS)¹⁸ i ETS2 oraz wkładów państw członkowskich UE, które mają pokryć co najmniej 25% kosztów realizacji swoich Planów Społeczno-Klimatycznych (SPK). Co ważne, warunkiem otrzymania środków z SFC jest przedłożenie przez państwa członkowskie UE i zatwierdzenie przez KE krajowych Planów Społeczno-Klimatycznych. Termin przedłożenia tych planów do KE

upłynął już rok temu, tj. w dniu 30 czerwca 2025 r. Należy podkreślić, że do dnia 30 czerwca 2026 r. KE zatwierdziła jedynie dwa krajowe Plany Społeczno-Klimatyczne – dla Szwecji i Litwy. Dotychczas Plany Społeczno-Klimatyczne formalnie przekazało do oceny przez KE, osiem państw członkowskich: Szwecja, Litwa, Łotwa, Malta, Holandia, Grecja, Chorwacja i Słowenia. Większość pozostałych państw członkowskich UE przedstawiła już projekty planów lub jest na etapie ich opracowywania.¹⁹ Niektóre z państw korzystały z projektu wsparcia KE przy ich przygotowywaniu w ramach unijnej pomocy technicznej. Skorzystały z niej m.in. Belgia, Chorwacja, Czechy, Dania, Finlandia, Grecja, Łotwa, Litwa, Rumunia i Słowacja, jednak nie oznacza to że te państwa przedłożyły swoje plany.²⁰

Szwedzki Plan Społeczno-Klimatyczny

Szwecja, jako pierwsze państwo członkowskie UE uzyskała w dniu 11 grudnia 2025 r. akceptację KE dla swojego Planu Społeczno-Klimatycznego przedłożonego w ramach Społecznego Funduszu Klimatycznego²¹. Plan szwedzki koncentruje się przede wszystkim na wsparciu gospodarstw domowych najbardziej narażonych na wzrost kosztów transportu związanego z wdrożeniem systemu ETS2.

W latach 2026-2032 realizacja przez Szwecję Planu Społeczno-Klimatycznego ma kosztować 532 mln EUR, z czego ok. 400 mln EUR będzie pochodzić ze środków UE, a pozostała część ma pochodzić ze środków krajowych. Środki finansowe zostaną przeznaczone głównie na działania mające na celu poprawę

¹⁷ https://www.gov.pl/web/climate/poland-achieves-50-of-its-power-from-renewable-energy-sources-a-historic-breakthrough?utm_source=chatgpt.com

¹⁸ W latach 2025-2026 SFC zasili 100 mln uprawnień sprzedanych na aukcjach w ETS1

¹⁹ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/commission-endorses-lithuanias-eu884-million-social-climate-plan-support-vulnerable-households-and-2026-06-05_en

²⁰ https://reforms-investments.ec.europa.eu/publications-0/support-preparation-social-climate-plans_en?prefLang=el

²¹ https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/document/download/77e967ee-f968-4749-b496-992541a58f89_en?filename=EC-SCF-Sweden_2025.pdf

dostępu do samochodów elektrycznych dla gospodarstw o niskich i średnich dochodach, szczególnie dla osób mieszkających na obszarach wiejskich i terenach o ograniczonym dostępie do transportu publicznego.

W szwedzkim Planie Społeczno-Klimatycznym wskazano ok. 740 tys. użytkowników transportu, którzy są szczególnie zagrożeni wzrostem kosztów transportu. Wsparciem ze szwedzkiego planu ma zostać objętych ok. 115,5 tys. gospodarstw domowych. Beneficjenci będą mogli otrzymywać miesięczne wsparcie w wysokości do 1,3 tys. koron szwedzkich (ok. 120 EUR) przez maksymalnie trzy lata na zakup lub leasing samochodu elektrycznego. Całkowite wsparcie przyznane dla gospodarstwa domowego w okresie 3 lat może wynieść ok. 4,32 tys. EUR, a w przypadku gospodarstw najbardziej dotkniętych ubóstwem transportowym może wynieść nawet ok. 6 tys. EUR. Przykład Szwecji pokazuje, że państwa czł. UE różnie mogą definiować priorytety w ramach SFK.

Plan Społeczno-Klimatyczny Litwy

KE zatwierdziła w dniu 5 czerwca 2026 r. Plan Społeczno-Klimatyczny Litwy w ramach SFK. W latach 2026-2032 realizacja litewskiego planu będzie finansowana kwotą 884 mln EUR, z czego 663 mln EUR pochodzić będzie ze Społecznego Funduszu Klimatycznego, a pozostała część zostanie sfinansowana przez Litwę ze środków krajowych.

Litewski plan obejmuje ok. 300 tys. gospodarstw domowych zagrożonych ubóstwem energetycznym oraz 226 tys. osób zagrożonych ubóstwem transportowym. Plan jest skierowany głównie do gospodarstw o niskich dochodach, które będą odczuwały skutki rosnących kosztów energii i transportu oraz, które zmagają się z problemami, takimi jak niska efektywność energetyczna budynków, ograniczony dostęp do transportu publicznego czy zamieszkiwanie na terenach wiejskich i oddalonych od większych ośrodków.

Plan przewiduje kompleksowe działania w obszarze energetyki i transportu. W przypadku Litwy gospodarstwa domowe zagrożone ubóstwem energetycznym będą mogły otrzymać dofinansowanie do termomodernizacji budynków, pokrywające

od 50% do 85% kosztów inwestycji. Środki finansowe otrzymają również gminy, które będą mogły je przeznaczyć na budowę lub zakup wysoko energooszczędnych mieszkań socjalnych. Litewski plan przewiduje także szerokie działania w obszarze transportu. Gospodarstwa w trudnej sytuacji, będą mogły uzyskać do 90% dofinansowania do zakupu pojazdu elektrycznego, a mikroprzedsiębiorstwa – nawet 100% dopłaty do różnicy w cenie między samochodem elektrycznym a spalinowym. Program obejmuje również rozwój infrastruktury ładowania, zakup rowerów tradycyjnych i elektrycznych oraz wsparcie mobilności osób z ograniczoną sprawnością. W ramach planu ma powstać także ponad 280 km nowych dróg rowerowych. Dodatkowo do transportu publicznego trafi ponad 300 autobusów elektrycznych. W 54 gminach litewskich zostanie uruchomiony transport *na żądanie* dla mieszkańców terenów wiejskich i słabiej zaludnionych, a dla osób zagrożonych ubóstwem transportowym usługa ta ma być dostępna bezpłatnie. Plan zakłada również stworzenie ogólnokrajowego systemu planowania podróży i sprzedaży biletów, integrującego wszystkich przewoźników publicznych. Osoby żyjące w skrajnym ubóstwie będą mogły otrzymać ok. 200 EUR rocznie na przejazdy w ramach tzw. portfela mobilności. Zgodnie z szacunkami, dzięki realizacji Planu Społeczno-Klimatycznego do 2032 r. ok. 42 tys. gospodarstw domowych, 74 tys. osób zagrożonych ubóstwem transportowym na obszarach wiejskich z ograniczonym dostępem do transportu publicznego oraz 3,2 tys. mikroprzedsiębiorstw z sektora transportu przestanie być narażonych na ubóstwo energetyczne i transportowe.

Polski Plan Społeczno-Klimatyczny

Polska ma być największym beneficjentem Społecznego Funduszu Klimatycznego, którego całkowity budżet na lata 2026-2032 wynosi 65 mld EUR. Polska w ramach tego funduszu może uzyskać do 11,4 mld EUR. Wkład własny Polski ma wynieść ok. 3,8 mld EUR. Otrzymanie środków z SFK uwarunkowane jest przedłożeniem Społecznego Planu Klimatycznego. W czerwcu 2025 r. Ministerstwo Funduszy i Rozwoju Regionalnego prowadziło [konsultacje publiczne polskiego planu](#).

Podsumowanie sesji negocjacyjnej SB64

W czerwcu 2026 r. w niemieckim Bonn odbyły się, w ramach 64. posiedzenia organów pomocniczych Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC²² SB64), 2-tygodniowe międzynarodowe negocjacje klimatyczne. Spotkanie to odbyło się w trudnej atmosferze geopolitycznych napięć oraz kryzysu międzynarodowej współpracy. Dużym echem w negocjacjach w Bonn odbił się również pogłębiający się kryzys światowy i trudności budżetowe instytucji międzynarodowych, w tym także w ramach samego ONZ. Dodatkowo negocjatorzy musieli się również zmierzyć z podważaną efektywnością i wiarygodnością procesu UNFCCC jako międzynarodowego narzędzia działania na rzecz globalnych zmian klimatu i przeciwdziałania ich skutkom.

Cel sesji w Bonn

Głównym celem sesji SB64 było przygotowanie i przyjęcie możliwie jak największej liczby decyzji na poziomie technicznym, tak aby umożliwić pomyślny przebieg szczytu Konferencji Stron Konwencji UNFCCC COP31, który odbędzie się w listopadzie 2026 r. w Antalyi w Turcji.

Mimo trudności, ostatecznie państwom udało się porozumieć w kilku kwestiach, między innymi dotyczących sprawiedliwej transformacji, technologii czy też sposobów umożliwiających poprawę efektywności procesu UNFCCC w przyszłości. W Bonn udało się również osiągnąć postępy w przygotowaniach do drugiego globalnego przeglądu (ang. *Global Stocktake*, GST2), który rozpocznie się w listopadzie na COP31, zainicjowano dalsze prace w ramach finansowania klimatycznego, kontynuowano dyskusje dotyczące wdrażania działań klimatycznych w rolnictwie i bezpieczeństwie żywnościowym (ang. *Sharm el-Sheikh joint work on implementation of climate action on agriculture and food security*, SJWA), czy też w kwestiach dotyczących równości płci (realizowanych w ramach *Belém Gender Action Plan*). Podczas

SB64 udało się także przyjąć konkluzje dotyczące ustaleń w sprawie finansowania infrastruktury, procesów i budowania zdolności na potrzeby wdrażania międzynarodowo transferowanych wyników działań mitygacyjnych (ang. *Internationally Transferred Mitigation Outcome*, ITMO).

Państwa dyskutowały również o sposobach zwiększenia efektywności procesu UNFCCC w kontekście rosnącej liczby punktów agendy i wydarzeń towarzyszących negocjacjom, przy jednocześnie narastającej presji budżetowej. W tym kontekście przyjęto konkluzje, które doprecyzowują w jaki sposób można osiągnąć większą efektywność procesu UNFCCC oraz zwracają się do UNFCCC o przygotowanie dokumentu przedstawiającego możliwe opcje, opracowanego na podstawie zgłoszeń Stron, przed wznowieniem dyskusji w przyszłym roku podczas SB66. Dodatkowo, przyszła Prezydencja COP31 i Prezydencja negocjacji - Turcja i Australia – zasygnalizowały, że podczas COP31 będą prowadziły nieformalne konsultacje w sprawie reformy procesu UNFCCC.²³

Warto również podkreślić, że podczas sesji odbyły się kolejne prace w ramach procesu (ang. *Facilitative, multilateral consideration of progres, FMCP*) rozpatrującego postępy realizacji wkładów państw do Porozumienia Paryskiego (ang. *Nationally Determined Contributions, NDCs*). W ramach kolejnej części tego procesu w Bonn, aż 37 Stron Konwencji – odpowiadających za ok. połowę globalnych emisji – przedstawiło postępy w osiąganiu swoich NDCs oraz przedsięwzięć w zakresie finansowania działań klimatycznych. Proces FMCP umożliwił nie tylko prezentacje ze strony państw, ale także otwartą dyskusję angażującą wszystkie państwa i obserwatorów procesu (organizacje pozarządowe, naukowe, biznes, etc.), m.in. na temat doprecyzowania kwestii wdrażania NDC, wyzwań i wniosków związanych z finansowaniem klimatycznym, a także opisu zaangażowania w wybrane międzynarodowe inicjatywy współpracy.²⁴ Polska również będzie

²² UNFCCC – ang. United Nations Framework Convention on Climate Change

²³ Warto podkreślić, że COP31 będzie wyjątkowy pod względem prezydencji: Turcja będzie gospodarzem i sprawować będzie prezydencję COP31, a Australia będzie

współpracować z Turcją w procesie przygotowań i negocjacji zgodnie z uzgodnionymi zasadami partnerstwa.

²⁴ Third working group session of the Facilitative, Multilateral Consideration of Progress (FMCP3): https://unfccc.int/Third_Session_FMCP3

podlegała procesowi FMCP i z dużym prawdopodobieństwem nastąpi to podczas COP31 w Turcji.

Przygotowania przed COP31

Najbliższa Konferencja Stron, COP31, nadal budzi dużo niepewności i zamieszania w związku z podwójną prezydencją Turcji i Australii i wyzwaniami z jakimi te Prezydencje będą musiały się zmierzyć w prowadzeniu procesu negocjacyjnego. W ramach przygotowań do listopadowych negocjacji Prezydent COP31, J.E. Murat Kurum, ogłosił priorytety Agendy Działań (ang. *Global Climate Action Agenda, GCAA*), wzywając państwa do zjednoczenia się m.in. wokół celu zakładającego osiągnięcie 35-procentowego poziomu elektryfikacji do 2035 r. oraz ograniczenia o połowę wzrostu produkcji odpadów do 2035 r.²⁵ Z kolei brazylijska Prezydencja COP30 promowała plany ograniczenia wykorzystania paliw kopalnych, powstrzymania wylesiania oraz pomocy państwom we wdrażaniu ich celów klimatycznych. Choć żadna z tych inicjatyw nie jest częścią negocjacji, to budzą one duże zainteresowanie społeczności międzynarodowej i negocjatorów.

Mimo wszystko, w Bonn w wielu kwestiach państwa nie były w stanie się porozumieć. Oznacza to, że w wielu tematach, w tym tak ważnych jak m.in. dyskusje dotyczące globalnego celu w zakresie adaptacji (ang. *Global Goal on Adaptation, GGA*), czy prace w ramach programu dotyczącego łagodzenia (mitygacji) zmian klimatu (MWP), będą pod dużą presją (czasu i oczekiwań) dyskutowane na COP31, który ma zaplanowaną, już i tak bardzo napiętą, agendę. Warto przy okazji przypomnieć, że w przeciwieństwie do lat poprzednich kiedy kwestie nowego celu finansowego, czy też adaptacji były w centrum uwagi, tegoroczny COP nie ma przed sobą żadnego dużego porozumienia do wypracowania. Mimo to, w dyskusjach w Bonn mocno akcentowane były kwestie związane z badaniami naukowymi nad zmianami klimatu oraz handlem emisjami. Te przekrojowe tematy mocno polaryzują dyskusje państw i należy się spodziewać, że będą to tematy również mocno dyskutowane podczas COP31 w Antalyi.

²⁵ COP31 Presidency announces "35% by 2035" electrification target as part of Action Agenda launch: <https://cop31.tr/news/bonn-electrification-target-2026>

Raport Banku Światowego „*State and Trends of Carbon Pricing 2026*”

Bank Światowy opublikował kolejną edycję corocznego raportu „*State and Trends of Carbon Pricing 2026*”²⁶, analizującego wykorzystanie instrumentów nadających bezpośrednią cenę emisjom gazów cieplarnianych, w szczególności systemów handlu emisjami i podatków od emisji (*tzw. carbon pricing*). Bezpośrednie instrumenty oparte na opłatach za emisję obejmują 29% światowych emisji gazów cieplarnianych. Łącznie funkcjonuje 87 takich mechanizmów w 47 krajach. Obejmują one zarówno systemy handlu emisjami (ETS), jak i podatki od emisji.²⁷ Na te liczby składają się systemy handlu emisjami (ETS) oraz podatki od emisji, które obejmują odpowiednio ponad 26% i 4% globalnych emisji (przy czym ok. 2% emisji jest objętych zarówno systemem handlu, jak i podatkiem). Autorzy zaznaczają, że utrzymuje się trend, zgodnie z którym pokrycie emisji systemami handlu rośnie (od 2016 r. ok. 3-krotnie), a w wypadku instrumentów podatkowych utrzymuje się na poziomie ok. 4%-5% – mimo, że w liczbach bezwzględnych w ostatnich 10 latach tych drugich narzędzi wdrożono więcej.

Od kwietnia 2025 r. do kwietnia 2026 r. wprowadzono 5 nowych krajowych instrumentów opartych na bezpośrednich opłatach za emisje: systemy handlu emisjami w Indiach, Japonii i Wietnamie oraz podatki od emisji w Serbii i Mauretanii. Dwa pierwsze z tych narzędzi należą do największych na świecie systemów handlu emisjami jeśli chodzi o bezwzględną wielkość wolumenu pokrytych emisji – wyprzedzają je tylko systemy w Chinach, Unii Europejskiej i Korei Płd. Ponadto trwają prace nad wdrożeniem kolejnych 6 systemów handlu emisjami i 3 podatków na poziomie krajowym: odpowiednio w Brazylii, Chile, Kolumbii, UE (ETS2), Turcji i Ukrainie oraz w Indonezji, Malesji i Tajlandii.²⁸ Autorzy raportu szacują, że jeśli te rozwiązania zostaną w pełni zaimplementowane, to w 2030 r. bezpośrednimi opłatami objęta

będzie niemal jedna trzecia globalnych emisji gazów cieplarnianych.

Ceny emisji objętych bezpośrednimi opłatami wzrosły średnio o 7% (po korekcie o inflację). W ocenie autorów najważniejszym czynnikiem tej zmiany był wzrost cen uprawnień do emisji w EU ETS. W systemach handlu emisjami ceny wzrosły średnio o 6,5%, a w przypadku podatków od emisji – o ponad 11%. Globalne przychody z tych instrumentów zwiększyły się o ok. 2% i wyniosły 107 mld USD w 2025 r. – przy czym ponad 70% tej kwoty pochodziło z ETS. Szczegółowe dane nt. pokrycia globalnych emisji, średniej ceny i wygenerowanych dochodów przedstawia Rys. 3.

Jeśli chodzi o kredyty międzynarodowe, to w 2025 r. wydano ich o 8% więcej niż rok wcześniej – a w stosunku do poziomu sprzed dekady o ponad 80% więcej. Największe wzrosty pod tym względem odnotowano w wypadku jednostek powiązanych z procesami przemysłowymi, leśnictwem i projektami w ramach użytkowania gruntów (*ang. land use*). Choć w ujęciu rok do roku wolumen jednostek wydanych przez niezależne mechanizmy kredytowania, spadł o ok. 4%, to nadal odpowiadały one za ok. 70% wszystkich wydanych kredytów.

Na świecie funkcjonują 34 rządowe mechanizmy kredytowania, trwają też prace nad dalszymi 11 – także w krajach, które rozwijają mechanizmy opłat za emisje. Z analiz Banku Światowego wynika, że w 2025 r. w ramach rządowych mechanizmów wydano o niemal 40% jednostek więcej niż rok wcześniej.

Autorzy zauważają, że jednym z potencjalnych czynników zwiększających przyszły popyt na jednostki powiązane z art. 6 Porozumienia paryskiego może być możliwość wykorzystania kredytów międzynarodowych do realizacji celu redukcji emisji UE

²⁶ World Bank. 2026. *State and Trends of Carbon Pricing 2026*. Washington. World Bank, Washington, DC. doi: 10.1596/978-1-4648-2348-0. Licencja: Creative Commons Attribution CC BY 3.0 IGO.

<https://www.worldbank.org/en/publication/state-and-trends-of-carbon-pricing> - dostęp 24 czerwca 2026 r.

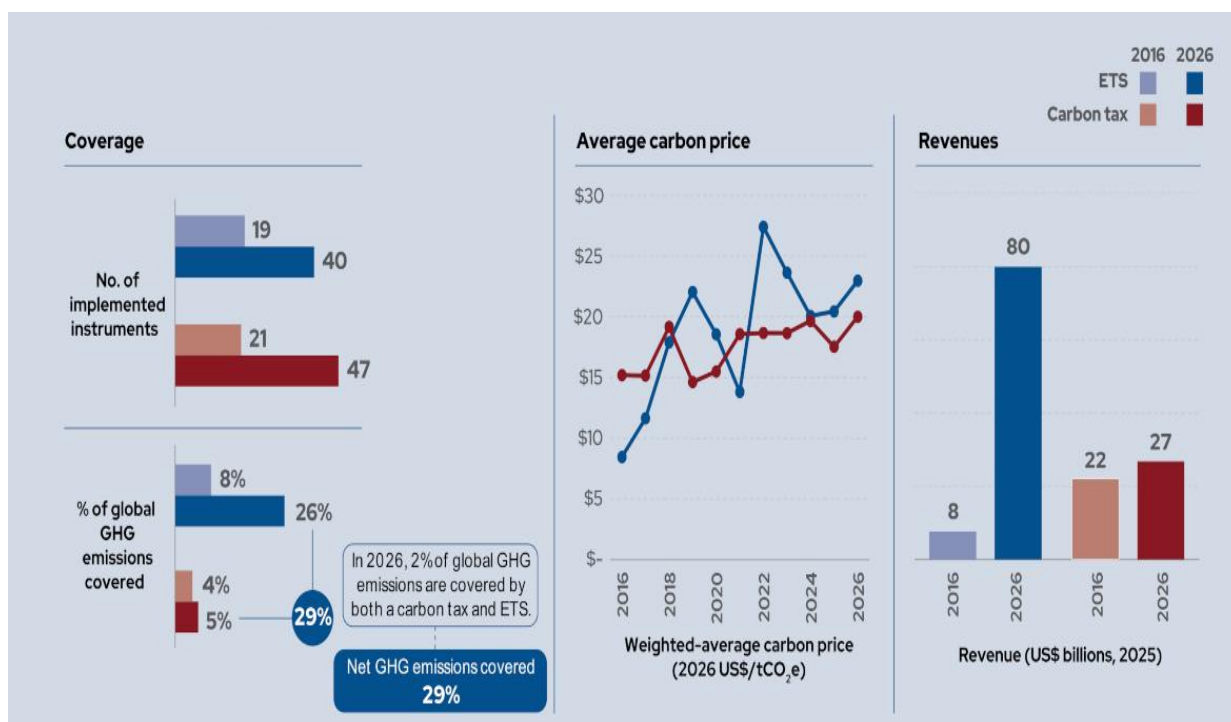
²⁷ Autorzy raportu dodają, że zgodnie z opracowaniem Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju pośrednie opłaty w postaci akcyzy paliwowej obejmują ok. 24 proc. globalnych emisji w 79 krajach, przy czym część tych emisji jest

jednocześnie objęta bezpośrednimi opłatami (dane pochodzą z 2023 r.). Por. OECD (2025), *Effective Carbon Rates 2025: Recent Trends in Taxes on Energy Use and Carbon Pricing*, OECD Series on Carbon Pricing and Energy Taxation, OECD Publishing, Paris.

<https://doi.org/10.1787/a5a5d71f-en> - dostęp 24 czerwca 2026 r.

²⁸ Przy czym niektóre z planowanych ETS mogą częściowo pokrywać się z obowiązującymi w tych krajach podatkami od emisji, a niektóre z planowanych podatków mogą częściowo pokrywać się z funkcjonującymi ETS.

Rys 3. Porównanie systemów handlu emisjami i podatków od emisji w ostatnich 10 latach

Źródło: opracowanie Banku Światowego

do 2040 r. uwzględniona w nowelizacji Europejskiego Prawa o Klimacie.

Opracowanie odnosi się także do różnic cen kredytów w zależności od rodzaju projektu oraz regionu. Kredyty za usuwanie CO₂ z wykorzystaniem rozwiązań opartych na przyrodzie (pochodzące z działań takich jak zalesianie, odtwarzanie lasów czy rekultywacja roślinności) nadal osiągały najwyższe ceny, kształtujące się średnio na poziomie 14 USD za tonę ekwiwalentu CO₂ (tCO₂e). Z kolei projekty związane z energią odnawialną, urządzeniami gospodarstwa domowego oraz redukcją zanieczyszczeń przemysłowych – które łącznie odpowiadały za ponad połowę jednostek wydanych w 2025 r. – plasowały się

w dolnym przedziale, osiągając średnie ceny rzędu 1–3 USD/tCO₂e. Ponadto, w opinii ekspertów jest coraz więcej dowodów na występowanie korelacji między oceną projektu przez agencje ratingowe a rynkową ceną jednostek.

Wyniki raportu wskazują na dalszy rozwój instrumentów ustalania cen emisji, zwłaszcza systemów handlu emisjami, przy jednoczesnym wzroście znaczenia kredytów węglowych. Mimo rozszerzania zasięgu tych instrumentów nadal obejmują one jednak mniej niż jedną trzecią światowych emisji, a poziomy cen pozostają silnie zróżnicowane między poszczególnymi jurysdykcjami.

Najważniejsze informacje z globalnych systemów ETS

- ▶ **5 czerwca** – Green Climate Fund²⁹ (GCF) oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EIB) podpisały umowę finansową, której celem jest zwiększenie prywatnych inwestycji w działania klimatyczne w krajach rozwijających się. W ramach porozumienia GCF przeznaczy 233 mln USD na Global Green Bond Initiative (GGBI)³⁰. Funduszem GGBI będzie zarządzać Amundi, największe towarzystwo funduszy inwestycyjnych w Europie. Docelowa wartość funduszu wyniesie 3,5 mld USD, a dzięki wykorzystaniu kapitału publicznego do ograniczania ryzyka inwestycyjnego ma on zmobilizować do 23,2 mld USD prywatnych środków. Finansowanie zostanie skierowane do projektów klimatycznych w sektorach takich jak energetyka i transport. Inicjatywa obejmie dziesięć rynków wschodzących: Angolę, Bangladesz, Brazylię, Kamerun, Wybrzeże Kości Słoniowej, Egipt, Kenię, Namibię, Senegal i Ugandę.³¹
- ▶ **11 czerwca** – Nowa Zelandia może potrzebować do 5 mld dolarów nowozelandzkich NZD (ok. 2,9 mld USD) na zakup międzynarodowych kredytów węglowych, aby zrealizować swoje cele klimatyczne wynikające z Porozumienia Paryskiego. Z analizy Ministerstwa Skarbu wynika, że krajowe redukcje emisji prawdopodobnie nie wystarczą do wypełnienia zobowiązań określonych we wkładach ustalonych na poziomie krajowym (NDC), co może wymagać pozyskania redukcji emisji za granicą. Największa luka dotyczy celu na lata 2021–2030 (w ramach celu określonego NDC-1), zakładającego ograniczenie emisji netto o 50%

względem poziomu z 2005 r. Według szacunków koszt zakupu zagranicznych jednostek redukcji emisji może wynieść od 4,4 do 5 mld NZD. W przypadku celu na lata 2031–2035, gdzie Nowa Zelandia zobowiązała się do redukcji emisji o 51–55% do 2035 r. w porównaniu do 2005 r. (w ramach przedłożonego NDC-2)³², przewidywane koszty są niższe i wynoszą od 0,2 do 1,6 mld NZD. Szacunki oparto na różnych scenariuszach krajowych emisji oraz cenach obserwowanych na międzynarodowym rynku jednostek redukcji emisji. Ministerstwo Skarbu podkreśla, że analiza ma charakter oceny ryzyka fiskalnego i służy zwiększeniu przejrzystości informacji o potencjalnych kosztach. Nie odzwierciedla ona jednak decyzji ani planów rządu dotyczących zakupu zagranicznych kredytów węglowych.³³

- ▶ **24 czerwca** – Parlament Wielkiej Brytanii zatwierdził Siódmy Budżet Węglowy (ang. *Seventh Carbon Budget*), ustanawiając prawnie wiążący cel ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 535 MtCO_{2e} w latach 2038–2042, co stanowi ok. 87% redukcji w stosunku do poziomu z 1990 r. Przyjęty limit emisji jest zgodny z rekomendacją brytyjskiego Komitetu ds. Zmian Klimatu (ang. *UK Climate Change Committee*) i stanowi kolejny etap na drodze do realizacji celu osiągnięcia neutralności klimatycznej przez Wielką Brytanię do 2050 r.³⁴
- ▶ **29 czerwca** – Bank Światowy (BŚ) przedłuży realizację Planu Działań na rzecz Zmian Klimatu (ang. *Climate Change Action*

²⁹ GCF to największy na świecie fundusz klimatyczny powołany przez Organizację Narodów Zjednoczonych (ONZ).

³⁰ Jest to flagowa inicjatywa Unii Europejskiej w ramach programu Global Gateway, której celem jest zmobilizowanie do 20 mld euro kapitału prywatnego na zrównoważone inwestycje w krajach partnerskich UE za pośrednictwem zielonych obligacji, przy jednoczesnym wspieraniu krajowych rynków zielonych obligacji.

³¹ <https://www.greenclimate.fund/about/news-and-updates/landmark-agreement-mobilises-private-finance-climate-action>

³² <https://environment.govt.nz/news/second-international-climate-target-under-the-paris-agreement/>

³³ <https://www.treasury.govt.nz/publications/tp/tp-26-01>

³⁴ <https://feta.co.uk/news-events/news/parliament-passes-the-seventh-carbon-budget-into-law>

Plan, CCAP). Organizacja nadal będzie wspierać kraje w realizacji ich własnych celów klimatycznych, zgodnie z krajowymi planami i zobowiązaniami. Jednocześnie BŚ zrezygnuje z dotychczasowych wskaźników dotyczących udziału finansowania projektów klimatycznych (45% climate co-benefits i 35% w ramach CCAP) i skupi się bardziej na ocenie rzeczywistych efektów swoich działań. Niezależni eksperci przeprowadzą ocenę realizacji planu, a Bank Światowy nadal będzie monitorować m.in. emisje gazów cieplarnianych oraz liczbę osób (beneficjentów), którzy dzięki wsparciu są lepiej przygotowani na skutki zmian klimatu. BŚ zapowiada również dalsze działania w zakresie adaptacji do zmian klimatu, ochrony przyrody

i ograniczania zanieczyszczeń. Decyzja wpisuje się w zmieniające się podejście Banku Światowego do finansowania działań klimatycznych. Została ona podjęta w okresie nasilonej debaty nad rolą Banku Światowego, w której administracja prezydenta Donalda Trumpa opowiada się za większym skoncentrowaniem działalności Banku na wspieraniu rozwoju gospodarczego i ograniczaniu ubóstwa, a nie na wyznaczaniu celów dotyczących finansowania działań klimatycznych. Władze Banku podkreślają jednak, że nie oznacza to wycofania się z działań na rzecz klimatu. Zamiast rozliczać się z udziału wydatków na projekty klimatyczne, instytucja chce oceniać ich rzeczywiste efekty.^{35,36}

35

<https://www.worldbank.org/en/news/statement/2026/06/29/update-on-the-world-bank-group-climate-change-action-plan>

³⁶ <https://www.reuters.com/sustainability/cop/world-bank-abandon-goal-devote-45-lending-resources-climate-change-projects-2026-06-29/>

Pozostałe informacje

- **Art. 6 Porozumienia Paryskiego.** Zgodnie z danymi zamieszczonymi przez UNEP-CCC w bazie danych dotyczącej realizacji działań w ramach Art. 6 Porozumienia Paryskiego³⁷ na koniec czerwca 2026 r. odnotowano 208 zatwierdzonych projektów w ramach nowego mechanizmu redukcji emisji wynikającego z Porozumienia paryskiego (ang. *Paris Agreement Crediting Mechanism*, PACM) w 35 krajach. Spośród tych działań, formalnie na chwilę obecną zarejestrowano 30 projektów³⁸, a dla dwóch z nich zatwierdzono również wnioski o wydanie jednostek w ramach mechanizmu PACM³⁹. Transfery międzynarodowe (ang. *Internationally Transferred Mitigation Outcomes*, ITMO) objęły łącznie 27,7 mln jednostek, a uczestniczyło w nich 6 krajów. Podpisano 110 umów dwustronnych w sprawie realizacji wspólnych działań zgodnie z Art. 6.2 Porozumienia Paryskiego z udziałem 65 państw.
- **Jednostki CER (ang. *Certified Emission Reduction, jednostki poświadczanej redukcji emisji*).** Sekretariat Konwencji Klimatycznej (UNFCCC) opublikował dane dotyczące projektów CDM (ang. *Clean Development Mechanism*, CDM – mechanizm czystego rozwoju)⁴⁰, z których wynika, że na koniec czerwca 2026 r. było 7820 projektów CDM, a łączna liczba wydanych jednostek CER, wygenerowanych w ramach tych projektów, wyniosła 2 385 mln. Natomiast całkowita liczba jednostek wydanych w związku z realizacją 351 działań programowych CDM (ang. *Programme of Activities*, PoA – działania programowe)⁴¹ osiągnęła poziom 74,7 mln jednostek CER.
- W dniu 4 czerwca br. pojawiła się informacja, że KE pozwała Hiszpanię i Polskę do Trybunału Sprawiedliwości UE za

opóźnienia we wdrażaniu zreformowanych przepisów systemu EU ETS. KE skierowała pozew przeciwko Hiszpanii do Trybunału Sprawiedliwości UE za niewdrożenie do prawa krajowego zrewidowanej dyrektywy EU ETS, a dodatkowo Komisja pozwała Polskę i Hiszpanię za niewdrożenie zrewidowanej dyrektywy EU ETS dotyczącej sektora lotnictwa. Przepisy dotyczące systemu ETS dla sektora lotnictwa mają zwiększyć wkład sektora lotniczego w realizację unijnych celów klimatycznych oraz wdrożyć globalny system kompensacji i redukcji emisji w lotnictwie (ang. *Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation*, CORSIA). Pomimo wcześniejszych wezwań i uzasadnionych opinii KE oba państwa nie przedstawiły środków wdrażających dyrektywę EU ETS, dlatego Komisja wniosła również o nałożenie sankcji finansowych. Zaktualizowane przepisy EU ETS mają kluczowe znaczenie dla realizacji celów klimatycznych UE do 2030 r. oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Więcej informacji na stronie KE⁴².

- W dniu 19 czerwca br. Parlament Szwajcarii poparł propozycję rządu dotyczącą zniesienia zakazu budowy nowych elektrowni jądrowych. Oznacza to możliwość powrotu Szwajcarii do rozwoju energetyki atomowej prawie 10 lat po decyzji o stopniowym odchodzeniu od tej technologii. Zmiana przepisów musi jeszcze zostać zatwierdzona przez obywateli w ogólnokrajowym referendum. Zwolennicy atomu argumentują, że jest on potrzebny dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego kraju i ograniczenia zależności od paliw kopalnych. Przeciwni zmianom obecnego prawa są partie lewicowe i partie zielonych, którzy

³⁷ <https://article6pipeline.unepccc.org/global-data>, dostęp w dn. 7.07.2026

³⁸ https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/paris-agreement-crediting-mechanism/CDM_transition/transition-list

³⁹ <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/article-6/article-64-pacm/mechanism-process/issuance/list-provisional-requests>

⁴⁰ <http://cdm.unfccc.int>, dostęp w dn. 7.07.2026

⁴¹ ang. *Programme of Activities (PoA)* – działania programowe obejmują realizację wielu pojedynczych projektów, które łączy wspólna procedura zatwierdzania, a

dodawanie kolejnych projektów odbywa się bez konieczności ich nowego zatwierdzania, co prowadzi do obniżenia kosztów (więcej nt. CDM PoA: <http://cdm.unfccc.int/ProgrammeOfActivities/index.html>)

⁴² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1181

uważają, że Szwajcaria powinna skupić się na energii odnawialnej. Ostateczna decyzja w sprawie przyszłości energetyki jądrowej będzie więc należeć do szwajcarskich wyborców. Szwajcaria podjęła decyzję o stopniowym odchodzeniu od energetyki jądrowej, a w referendum w 2017 r. wyborcy zatwierdzili strategię energetyczną, która zakazała budowy nowych elektrowni atomowych, przy zezwoleniu na dalszą eksploatację istniejących reaktorów tak długo, jak spełniają one wymogi bezpieczeństwa.⁴³

- W dniu 25 czerwca, podczas posiedzenia Rady UE ds. Środowiska, ministrowie europejscy dyskutowali m.in. nad nowelizacją rozporządzenia o normach emisji CO₂ dla samochodów osobowych i dostawczych, roli przyrody jako zasobu gospodarczego, strategii odporności gospodarki wodnej oraz rozporządzeniu REACH. W zakresie kwestii dotyczących klimatu Rada UE ds. Środowiska omówiła znaczące postępy w zakresie przepisów dotyczących m.in. oznakowania pojazdów. Nowe przepisy będą zobowiązywać dystrybutorów do przekazywania konsumentom informacji, w szczególności dotyczących emisji CO₂, zużycia paliwa i energii elektrycznej oraz zasięgu pojazdów o napędzie elektrycznym. Ministrowie skoncentrowali się na kluczowych nierozstrzygniętych kwestiach, a dyskusja dotyczyła przede wszystkim proponowanych celów redukcji emisji na lata 2030 i 2035 oraz nowych mechanizmów elastyczności dla producentów, które mają wspierać sektor motoryzacyjny w procesie transformacji. Wśród omawianych rozwiązań znalazły się m.in. propozycje dotyczące kredytów dla małych pojazdów elektrycznych produkowanych w UE, kredytów na wykorzystanie stali niskoemisyjnej produkowanej w UE oraz kredytów paliwowych, w tym kwestii szerszego uwzględnienia paliw odnawialnych. Projekt zmiany norm emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i lekkich pojazdów dostawczych został przedstawiony w ramach pakietu motoryzacyjnego.⁴⁴

- W dniu 12 czerwca 2026 r. w Dzienniku Ustaw opublikowano rozporządzenie zmieniające przepisy dotyczące obszarów, na których dopuszcza się lokalizowanie kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla. Rozporządzenie rozszerza katalog obszarów, na których dopuszczalne jest poszukiwanie i rozpoznawanie kompleksów podziemnego składowania CO₂. Dotychczas taka możliwość istniała jedynie pod dnem Morza Bałtyckiego. Nowe przepisy obejmują 18 dodatkowych lokalizacji na lądzie i w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej Morza Bałtyckiego. Wyznaczone obszary wskazano na podstawie analiz geologicznych, hydrogeologicznych i środowiskowych. Obejmują one głębokie struktury geologiczne, które mogą zapewnić bezpieczne i trwałe składowanie CO₂. Wskazane lokalizacje dotyczą wybranych głębokich struktur geologicznych, których strop jest położony poniżej 900 m p.p.t., takich jak złoża węglowodorów albo poziomy wysoko zmineralizowanych wód podziemnych, tzw. solankowe poziomy wodonośne. Samo wyznaczenie obszarów nie oznacza zgody na budowę składowisk. Przed uzyskaniem koncesji konieczne będzie m.in. przeprowadzenie badań geologicznych, zatwierdzenie dokumentacji, uzyskanie decyzji środowiskowej oraz przygotowanie planu zagospodarowania składowiska. Każda inwestycja będzie podlegała szczegółowej ocenie bezpieczeństwa i udziałowi społeczeństwa. Nowe przepisy mają wspierać rozwój technologii CCS, jako jednego z narzędzi dekarbonizacji przemysłu, zwłaszcza w sektorach takich jak cementowy, stalowy, chemiczny, petrochemiczny czy miedziowy, gdzie ograniczenie emisji jest szczególnie trudne.⁴⁵
- Prawie 400 osób uczestniczyło w międzynarodowej konferencji jubileuszowej Instytutu Ochrony Środowiska – Państwowego Instytutu Badawczego „Od przeszłości do przyszłości: 40 lat ochrony środowiska w Polsce”, która odbyła się 16 czerwca 2026 r. w Muzeum Historii Polski

⁴³ <https://www.aa.com.tr/en/europe/swiss-parliament-backs-lifting-ban-on-new-nuclear-power-plants/3971896>

⁴⁴ <https://www.consilium.europa.eu/en/meetings/env/2026/06/25/>

⁴⁵ <https://www.gov.pl/web/klimat/znowelizowane-przepisy-dotyczace-rozpoznawania-potencjalnych-miejsc-podziemnego-skladowania-co2>

w Warszawie. Wydarzenie było okazją do podsumowania 40 lat działalności Instytutu oraz dyskusji o najważniejszych wyzwaniach związanych z ochroną środowiska, takich jak zmiany klimatu, różnorodność biologiczna, jakość powietrza czy gospodarka o obiegu zamkniętym. Konferencję otworzył dyrektor IOŚ-PIB dr hab. Marcin Stoczkiewicz, podkreślając wkład Instytutu w rozwój polityk środowiskowych i znaczenie pracy jego ekspertów. W sesji inauguracyjnej i plenarnej wystąpili m.in. Krzysztof Bolesta, prof. Barbara Gworek oraz prof. Maciej Nowicki, którzy przypomnieli historię Instytutu i zmiany, jakie zaszły w ochronie środowiska w Polsce na przestrzeni ostatnich dekad. W jubileuszu uczestniczyła także Leena Ylä-Mononen, dyrektor wykonawcza Europejskiej Agencji Środowiska, zwracając uwagę na rosnące znaczenie ochrony środowiska dla bezpieczeństwa i dobrobytu Europy. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, Krzysztof Bolesta, wręczył pracownikom IOŚ-PIB odznaczenia honorowe „Za

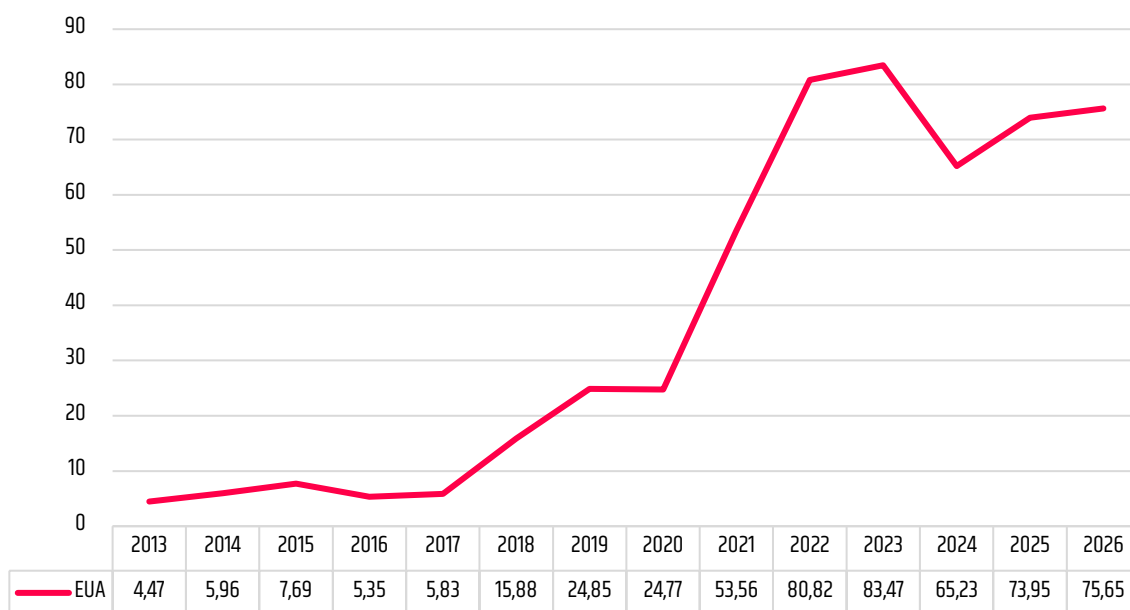
Zasługi dla Ochrony Środowiska i Klimatu”. Wśród wyróżnionych znaleźli: prof. Jacek Kamiński, dr hab. inż. Joanna Strużewska, dr Agnieszka Kuśmier, Dorota Kawicka, Sebastian Lizak, Michał Marcinkowski, Anna Paczosa, Maciej Pyrka, Michał Styś oraz Izabela Zborowska. Obecny na sesji inauguracyjnej Wiceminister Krzysztof Bolesta w swoim przemówieniu podkreślił do istotnej roli IOŚ-PIB, znaczenia rzetelnych analiz i danych, jakie na potrzeby administracji publicznej i tworzenia polityk dostarcza Instytut oraz działające w jego ramach zespoły analityczne: *“Instytut Ochrony Środowiska od lat konsekwentnie wzmacnia swoją rolę w systemie państwa. Tylko w zeszłym roku zrealizował ok. 500 projektów. Kluczowe znaczenie w tym, jak działa Instytut, mają ludzie – to oni nadają kierunek zmianom i budują realny wpływ instytucji na polityki publiczne. Gratulacje i powodzenia w dalszym rozwoju”*. Więcej informacji na stronie [IOŚ-PIB](#)

Tabela 7. Kalendarium najważniejszych wydarzeń w lipcu 2026 r.

Dzień	Wydarzenie
7, 15, 16, 17, 20, 28 lipca	Posiedzenie Grupy Roboczej Rady UE ds. Międzynarodowych Zagadnień Środowiska
6 i 14 lipca	Posiedzenie Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności w PE (ENVI)
2, 13-14 lipca	Posiedzenie Komisji ds. Przemysłu, Badań Naukowych i Energii w PE (ITRE)
8, 10, 15, 16, 17, 20, 22 lipca	Posiedzenie Grupy Roboczej Rady UE ds. Środowiska
2, 8, 9, 10, 16, 20, 22 lipca	Posiedzenie Grupy Roboczej Rady UE ds. Energii
6-9 lipca	Posiedzenie plenarne Parlamentu Europejskiego w Sztrasburgu
W lipcu	Terminy aukcji uprawnień EUA w UE: <u>EEX: 8 i 22 lipca 2026 r. (środa) – krajowa aukcja polskich uprawnień – 1,380 mln EUA/ aukcję (start 9:00-11:00):</u> EEX: od 2 do 30 lipca 2026 r. (poniedziałek, wtorek i czwartek) – unijna aukcja uprawnień EUA (+EFTA): 2 817 500 mln EUA/na aukcję; EEX: od 3 do 31 lipca 2026 r. – 1 mln EUA/aukcję (piątek - krajowa aukcja niemiecka).

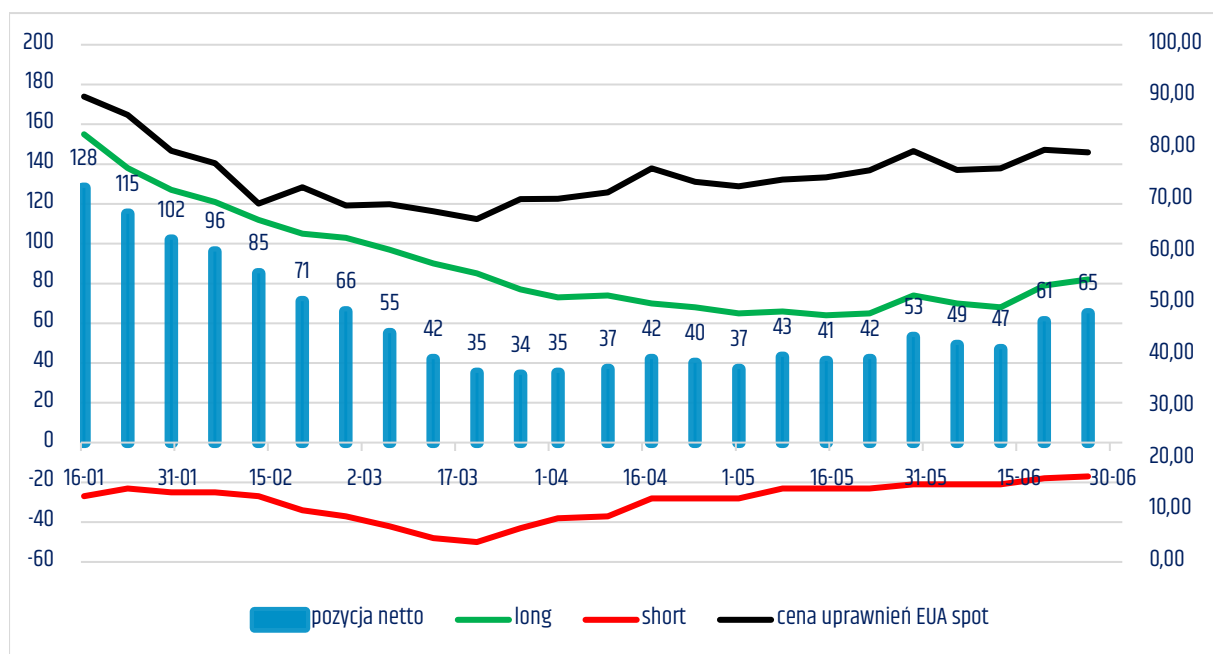
Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie EEX, PE, Rady UE.

Wykres 5. Średnie arytmetyczne ceny uprawnień EUA z rynku spot [w EUR] w latach 2013-2026

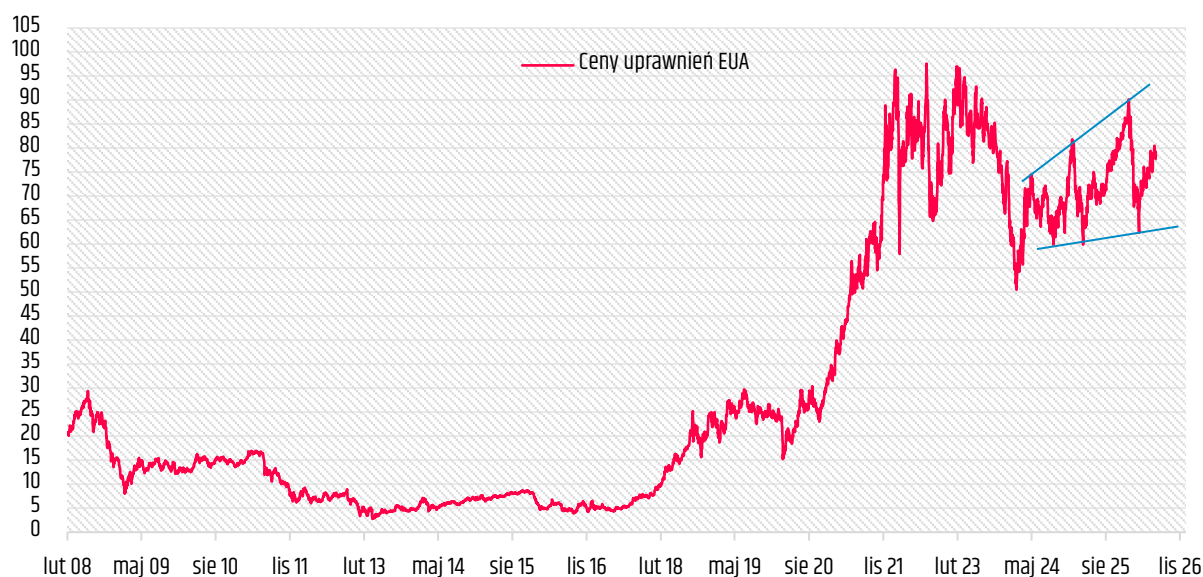
Źródło: Opracowanie własne KOBIZE na podstawie danych o cenach z giełdy Bluenext (od 26 lutego 2008 do 11 czerwca 2008 r.), rynku OTC (do dnia 10 czerwca 2009 r.) i giełdy ICE/ECX, Bluenext, EEX, Nordpool (od 11 czerwca 2009 r. do końca grudnia 2012 r.) oraz na podstawie danych giełdy ICE, EEX (poczynając od 1 stycznia 2013 r.)

Wykres 6. Wielkość pozycji (w mln uprawnień) zajmowanych przez Instytucje finansowe na rynku futures wraz z odpowiadającymi im cenami uprawnień na rynku spot w okresie od stycznia 2026 r.

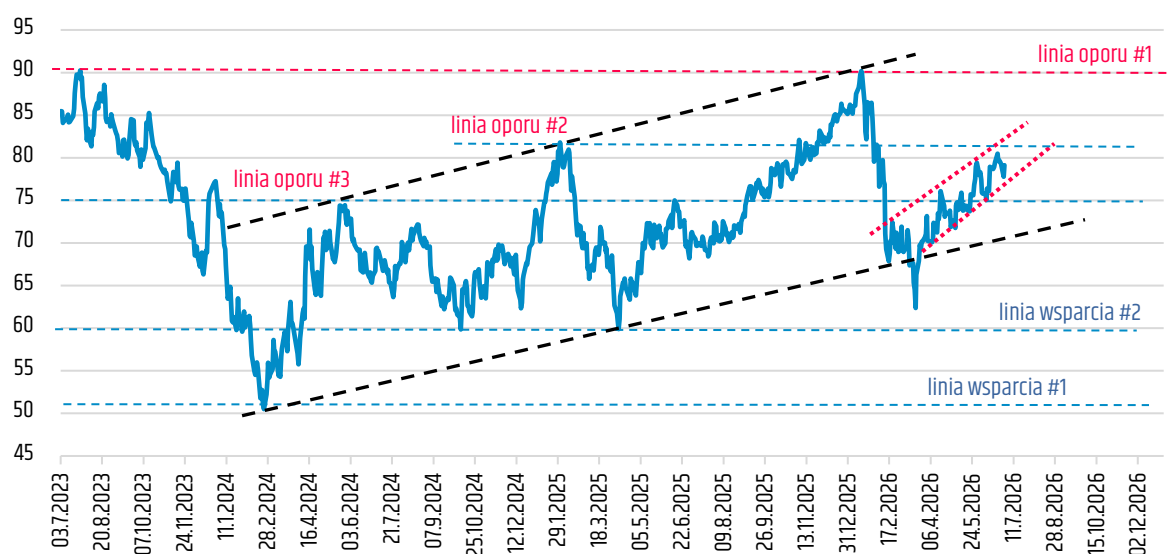

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ICE/EEX oraz COT

Wykres 7. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w latach 2008-2026 [w EUR]

Wykres 8. Dienne ceny zamknięcia transakcji uprawnieniami EUA na rynku spot w latach 2023-2026 z wyznaczonymi liniami oporu i wsparcia [w EUR]

Źródło: Opracowanie własne KOBiZE na podstawie danych o cenach z giełdy Bluenext (od 26 lutego 2008 do 11 czerwca 2008 r.), rynku OTC (do dnia 10 czerwca 2009 r.) i giełdy ICE/ECX, Bluenext, EEX, Nordpool (od 11 czerwca 2009 r. do końca grudnia 2012 r.) oraz na podstawie danych giełdy ICE/ECX, EEX (poczynając od 1 stycznia 2013 r.).

Celem zobrazowania sytuacji na rynku EU ETS, a także zmienności ceny uprawnień do emisji, w Raporcie z rynku CO₂ zamieszczono wykresy przedstawiające główne trendy cenowe. Wykres 7 prezentuje dane za okres od lutego 2008 r. do czerwca 2026 r., natomiast wykres 8 przedstawia zakres zmienności cenowej od lipca 2023 r. do czerwca 2026 r.

Autorzy:

Sebastian Lizak, Robert Jeszke, Aneta Tylka, Marta Rosłaniec, Izabela Zborowska, Joanna Żabicka,
Mateusz Szymczycha, Agnieszka Gałań, Michał Lewarski, Izabela Lewarska, Maciej Pyrka, Monika Sekuła

Niniejszy dokument może być używany, kopiowany i rozpowszechniany, w całości lub
w części, wyłącznie w celach niekomercyjnych i z zachowaniem praw autorskich,
w szczególności ze wskazaniem źródła ich pochodzenia.

Działalność KOBiZE jest finansowana ze środków
Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Kontakt:

Zespół Strategii, Analiz i Aukcji

Krajowy Ośrodek Bilansowania
i Zarządzania Emisjami

Instytut Ochrony Środowiska -
Państwowy Instytut Badawczy

ul. Słowicza 32

02-170 Warszawa

e-mail: raportCO2@kobize.pl

W celu otrzymywania bezpośrednio numerów „Raportu z rynku CO₂” zachęcamy Państwa
do zapisywania się do naszego newslettera:

NEWSLETTER